



Beridarutbildningen
Yrkeshögskoleutbildning 600 Yh-poäng

Examensarbete 15 YH-poäng

År 2025

ELIT-premierade och Prestationsklassade *, **, *** stons
påverkan på marknaden vid försäljning av föl och
unghästar upp till och med två års ålder.

Veronica Wallman

Kursledare: Linda Kristensson

Kursen Saluhästvisning är en examensarbetskurs omfattande 15 YH poäng. Den ingår som en obligatorisk del i beridarutbildningen och syftar till att under handledning ge de studerande träning i att självständigt genomföra ett undersökande arbete. Kursen har två delar, en praktisk och en teoretisk. Detta skriftliga undersökande arbete är den praktiska delen. Föreliggande arbete är således ett studentarbete och dess innehåll, resultat och slutsatser bör bedömas mot denna bakgrund.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	
Inledning	1
Syfte	2
Frågeställningar	2
Bakgrund	2
Material och metod	7
Resultat	10
Diskussion	33
Slutsats	42
Källförteckning	43
Bilagor	45

Inledning

I Sverige fanns drygt 355 500 hästar vid den senaste mätningen 2016.¹

Av de var 64 879 hästar födda mellan 2001-2020 grundregistrerade i SWB.

SWB, Swedish Warmblood Association, är det avelsförbund som registrerar in flest svenskfödda varmblodiga ridhästar i Sverige.²

SWB beskriver själva sin verksamhetsinriktning på hemsidan:

'SWB är en rikstäckande avelsorganisation med syfte att stödja och utveckla avel, uppfödning, utbildning och marknadsföring av svenska varmblodiga hästar. Swedish Warmblood är internationellt konkurrenskraftiga i hoppning, dressyr och fälttävlan. Svenska varmblod i världsklass produceras av våra SWB-uppfödare. De står för en lång tradition av naturlig och hållbar avel av moderna rid- och sporthästar.'³

Användningsområdet för SWB-hästar är stort. De återfinns framförallt i resultatlistor inom de tre olympiska grenarna hoppning, dressyr och fälttävlan men de finns även representerade inom bla sportkörning, voltige och på ridskolor runtom i landet.

Mellan åren 2018-2020 verkade 1 314 uppfödare inom SWB. Definitionen av uppfödare i rapporten är den person eller företag som fött upp minst en häst per år under två av de tre åren 2018-2020 som datainsamlingen pågick.⁴

Genom avkommeprövning på unghästar från SWB-registrerade ston kan olika förvärvspoäng erhållas och på så vis kan stona tilldelas avelsvärdeklasser beroende på antalet förvärvspoäng hennes avkommor har kvalificerat sig för. Inom SWB finns det två avelsvärdeklasser för ston med framgångsrika avkommor att ansöka om, A och ELIT. Tabell för förvärvspoäng finns i Bilaga 1.⁵

Ston som har presterat antingen på tävlingsbanan eller genom unghäst- och ridhästtest kan också ansöka om prestationsklassificering. Prestationsklassificeringen fungerar som en kvalitetsmärkning för att hon själv har fungerat i sporten eller att hon har visat talang för sport i ung ålder. Prestationsklassificeringen anges i stjärnor och beroende på vilka meriter stoet innehar finns det tre olika nivåer att kategorisera henne i, *, **, *** där Prestationsklass *** är de individer med högst meriter.⁶

I Sverige, men också internationellt, finns flera aktörer för försäljning av föl och unghästar via auktion. Den mest framträdande auktionen på halvblodsföl i Sverige är SWB Elitfölauktion vilken arrangeras i samband med SWB Equestrian Weeks. Intresset från uppfödare att få med sin avkomma till auktionen är stort.

2024 anmälades 183 föl till de olika uttagningarna runt om i landet, 95 gångartsföl och 88 hoppföl. Av de selekterades 24 hoppföl och 19 gångartsföl att gå under klubban live i Stora Ridhuset på Flyinge AB.⁷

Selekteringen av föl inför auktionen utgår ifrån ett antal olika kriterier och fölen bedöms av SWB's selektions-team med Johan Ifverson, Andreas Jönsson, Helena Torstensson och selekteringsansvarig Niklas Samuelsson.⁸

En kombination av härstamningen med modernet och far/morfar, fölets egen exteriör, utstrålning och gångarter bedöms och ligger till grund för vilka som i slutänden blir selekterade för auktionerna. Gångarterna är av större vikt för de gångartsstammade fölen medan det på hoppfölen räcker med en kvalitativ galopp. En viss relevans i

1 <https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2020-09-04-hastar-och-anlaggningar-med-hast-2016.-resultat-fran-intermittent-undersokning>

2 <https://hastnaringen.se/app/uploads/2021/12/avelsrapport-2021-hastar-och-uppfodare-i-sverige.pdf>

3 Från förstasidan på SWB's hemsida, <https://swb.org/>

4 <https://hastnaringen.se/app/uploads/2021/12/avelsrapport-2021-hastar-och-uppfodare-i-sverige.pdf>

5 Kvalitetsklasser för ston, SWBs hemsida, <https://swb.org/kvalitetsklasser-for-ston/>

6 Kvalitetsklasser för ston, SWBs hemsida, <https://swb.org/kvalitetsklasser-for-ston/>

7 Mailkorrespondens Anette Sånesson SWB

8 Från SWB's hemsida om Elitfölauctionen 2024 <https://swb.org/elitfolaution>

uttagningen finns även i fölets dagsform, ålder och visningsskick.⁹

Flera olika aktörer kan buda på fölen och den genomförs som en hybridauktion genom fysiska bud i ridhuset, digitalt genom streamtingtjänsten ClipMyHorse.tv och ombud via telefon.

Försäljning av hästar skiljer sig mot försäljning av andra icke levande varor då hästen kan reagera på olika yttre omständigheter i samband med ett ägarbyte. När hästen inte motsvarar förväntningarna är det viktigt att veta vilken lag som skall tillämpas. Tvister som oftast uppkommer i samband med hästköp kan vara om prisavdrag, skadestånd, köpets ogiltighet eller återgång. Felet som hävdas på hästen kan vara allt ifrån håla till att den inte motsvarar den ribarhet eller prestationsförmåga som säljaren utlovat¹⁰

Affären och parterna som ingår i avtal med varandra lyder under rådande lagar i Sverige, köplagen eller konsumentköplagen.¹¹

Affären går under köplagen när avtal tecknas mellan två företag eller mellan två privatpersoner. 14 dagars returrätt åligger om fel upptäcks, men bevisbördan för att felet fanns redan innan affären avtalades ligger på köparen.

Är det ett företag som säljer till en privatperson, eller vid inblandning av en näringsverksam förmedlare mellan två privatpersoner, går affären istället under konsumentköplagen. I konsumentköplagen är tidsfristen 3 år och bevisbördan åligger säljaren att hästen inte haft det påvisade felet vid tidpunkten för tecknande av avtalet.¹²

Syfte

Syftet med mitt arbete är att undersöka hur och om ELITpremierade och prestationsklassade *, **, *** ston påverkar marknaden vid försäljning av föl och unghästar upp till 2 år.

Frågeställningar

Påverkas säljbarheten på SWB-föl och unghästar (upp till och med 2 års ålder) av utmärkelserna ELIT och prestationsklass *, **, *** på modernet?

Finns det någon koppling mellan prissättningen på avkommorna och SWBs utmärkelser för ston på modernet?

Har det olika stor påverkan inom gångartsavel vs hoppavel?

Bakgrund

Avelsföreningen SWBs stambok är indelad i fyra olika förband där härstamningsanalysen avgör i vilken avdelning hästen hamnar i och vilken färg på pappren det kommer bli i passen vid registrering.

Grundstambok avdelning I

Renrasiga hästar registreras i Grundstambok avdelning I med gröna papper vilket innebär att fadern är en SWB-licensierad hingst och modern är SWB-registrerad med SWB-licensierade hingstar två led bakåt i härstamningen. Även ej grundregistrerade hästar kan bedömas av SWBs registrator vara likvärdiga med övriga hästar och kan bli intagna i Grundstambok avdelning I.

9 Mailkorrespondens med Anette Sånesson SWB

10 <https://www.treschowpartner.se/l/reklamera-hast-och-hava-hastkop/>

11 'Två sidor av en häst' bok av Carina Alfén och Åsa Pernes

12 Företagsforumet, <https://foretagsforumet.se/skillnader-mellan-koplagen-och-konsumentkoplagen/>

Hästar registrerade i avdelning I får raskod med löpnummer from 1001 som registreringsnummer. ¹³

Grundstambok avdelning II

I Grundstambok avdelning II får hästen istället vita papper och de skall vara efter SWB-licensierad hingst men på grund av mödernet uppfylls inte härstamningskraven för Grundstambok I. Morfar och mormorsfar skall däremot vara av varmblodig ridhästras.

Registreringsnumret inleds med raskoden 04 med löpnummer from 6001 för hästar registrerade i avdelning II. ¹⁴

Grundstambok avdelning III

Grundstambok avdelning III ger gula papper och har liksom avdelning II SWB-licensierad hingst som fader och modern uppfyller inte härstamningskraven men är införd i Riksstambok avd.II eller så uppfyller modern inte kraven på SWB-licensierade hingstar i två led bakåt men har prestationer.

Det finns två alternativ på uppfyllda krav för den här avdelningen i stamboken.

Alternativ 1.

Stoet skall ha känd moder och fader, varav en skall vara införd i Grundstambok avdelning I. Antingen moder eller fader skall vara av varmblodig ridhästras, xx, ox eller x i tre led. Stoet skall dessutom ha placering i svår dressyr, hoppning lägst 1.50m eller 1* internationell fälttävlan eller ha minst två avkommor med samma prestationskrav.

Alternativ 2.

Modern skall vara efter SWB-licensierad hingst med känd morfar tillhörande varmblodig ridhästras, xx, ox, eller x. Dessutom skall stoet ha placerat sig i MsvB dressyr eller 1.40m hoppning.

Raskoden för hästar införda i Grundstambok avdelning III är 54 med löpnummer from 1001. ¹⁵

Grundstambok avdelning IV

Den sista avdelningen är Grundstambok avdelning IV där pappren blir gråa. För att registreras i den här avdelningen är hästen efter en ej godkänd avelsvärderad hingst (Avelsvärdeklass EJ och Kass) där språngrulla är löst hos SWB eller efter en ej avelsvärderad hingst registrerad i Grundstambok avdelning I och där språngrulla är löst hos SWB. Både modern och fadern är av varmblodig ridhästras och härstamningen är i enlighet med kraven för Grundstambok avdelning I. Moder, fader och avkomman måste vara DNA-testade.

I registreringsnumret får dessa avkommor raskod 04 med löpnummer from 8201. ¹⁶

Kvalitetsklasser för ston

Det finns flera Kvalitetsklasser att söka för ston som ingår i avel i SWB, både för egna meriter och för avkommornas meriter. Kvalitetsklasserna syns officiellt på stoets Blup-sida efter registrering. ¹⁷

Prestationsklass *, **, ***

Stambokföringen för ston togs bort 2013 och ersattes istället av Prestationsklass *, **, ***.

Prestationsklass *, **, *** tilldelas stoet på hennes egna meriter vid unghästtest, ridhästtest och officiella tävlingar.

13 Från pass®istrering på SWBs hemsida, <https://swb.org/vilken-farg-pa-papper-far-min-hast/>

14 Från pass®istrering på SWBs hemsida, <https://swb.org/vilken-farg-pa-papper-far-min-hast/>

15 Från pass®istrering på SWBs hemsida, <https://swb.org/vilken-farg-pa-papper-far-min-hast/>

16 Från pass®istrering på SWBs hemsida, <https://swb.org/vilken-farg-pa-papper-far-min-hast/>

17 Kvalitetsklasser för ston, SWBs hemsida, <https://swb.org/kvalitetsklasser-for-ston/>

Det finns tre grundkriterier för att kunna erhålla Prestationsklass:

Först och främst måste stoet vara SWB-registrerat.

Stoet skall också vara bedömt vid unghästtest, ridhästtest eller exteriörbedömt i samband med någon av SWBs unghästbedömningar med öppen klass. Ingen av exteriörpoängen får vara under 7 poäng. Är stoet äldre än 10 år får de ett skriftligt omdöme av domaren där denne bedömer de exteriöra kvaliteterna så att de kan användas som underlag för prestationsklasserna. Om stoet har placering i svår klass (from Int. I dressyr, 145 hoppning, 3* fälttävlan) är de undantagna kravet på exteriörbedömning.

Stoets ägare skall kunna uppvisa officiell dokumentation på meriter ej tillgängliga på TDB eller blup.se för att kunna tillgodoräknas dessa.¹⁸

Tilläggs-kriterier Prestationsklass *

Stoet skall uppfylla något av följande kriterier

- Klass I-bedömd vid SWB Unghästtest eller Ridhästtest, inklusive öppen klass.
- Egna tävlingsmeriter enl något av följande:
Placering 120 hoppning, LB dressyr, H100 fälttävlan eller genomfört 1* fälttävlan
- Avelsindex minst 115 dressyr eller 120 hoppning samt vara visad vid SWB Unghästtest eller Ridhästtest

Om stoet haft föl som 4-åring kan en 'årsbonus' nyttjas, dvs hon kan visas med ett år yngre hästar vid SWB Unghästtest, Ridhästtest, championatskval och årgångsfinaler.

Tilläggs-kriterier Prestationsklass **

Stoet skall uppfylla något av följande kriterier

- Diplom som hopp/dressyrtalang vid SWB Unghästtest eller Ridhästtest
- Egna tävlingsmeriter enl något av följande:
Minst 3 felfria 130 hoppning, genomfört MsvB dressyr med minst 60%, placering i 2* fälttävlan eller genomfört 3* fälttävlan.
- Deltagit i årgångsfinal omgång 1 som 3, 4, 5, 6-åring
- Avelsindex minst 125 dressyr eller 130 hoppning samt vara visad vid SWB Unghästtest eller Ridhästtest.

Om stoet haft föl som 4-åring kan 'årsbonusen' nyttjas, dvs hon kan visas med ett år yngre hästar vid SWB Unghästtest, Ridhästtest, championatskval och årgångsfinaler.

Tilläggs-kriterier Prestationsklass ***

Stoet skall uppfylla något av följande kriterier

- Egna tävlingsmeriter enl något av följande:
Minst 3 felfria 140 hoppning, genomfört Prix S:t Georges/MsvA dressyr med minst 60%, placering i 3* fälttävlan eller genomfört 4* fälttävlan.
- Avelsindex minst 135 dressyr eller 140 hoppning samt vara visad vid SWB Unghästtest eller Ridhästtest

Om stoet haft föl som 4-åring kan en 'årsbonus' nyttjas, dvs hon kan visas med ett år yngre hästar vid SWB Unghästtest, Ridhästtest, championatskval och årgångsfinaler.

Vartefter stoet tävlar och uppnår kraven med högre egna meriter går det att uppgradera prestationsklassen till nästa nivå.¹⁹

18 Kvalitetsklasser för ston, SWBs hemsida, <https://swb.org/kvalitetsklasser-for-ston/>

19 Kvalitetsklasser för ston, SWBs hemsida, <https://swb.org/kvalitetsklasser-for-ston/>

Antalet ston registrerade för Prestationsklass är per 20 november 2024:

Prestationsklass * 328 st

Prestationsklass ** 965 st

Prestationsklass *** 800 st²⁰

Avelsvärdeklass A, ELIT

Det finns även möjlighet att registrera stoet för avelsvärdeklass A och ELIT vilket istället baseras på meriter från stoets SWB-registrerade avkommor.

Det finns några grundkriterier för att kunna ansöka om Avelsvärdeklass för sitt sto:

Stoet skall vara SWB-registrerat.

Efter avkommeprövning kan stoet tilldelas avelsvärdeklass A eller ELIT

Endast avkommor av varmblodig ridhästras med typ och prestation som ligger i linje med SWBs avelsmål kan räknas in i avkommeprövningen.

Avkommorna skall vara efter en hingst som är godkänd för användningstillstånd i SWB och ha härstamning som ger införande i Grundstambok I-III på gröna, vita eller gula papper.²¹

Tilläggs-kriterier Avelsvärdeklass A

- Stoet skall ha lämnat minst fyra registrerade avkommor. De skall vara införda i Grundstambok I-III (gröna, vita, gula papper) och deras sammanlagda förärvningspoäng skall vara lägst 16.
Minst två avkommor skall ha lägst 3 förärvningspoäng var och minst en ytterligare avkomma skall ha lägst 4 förärvningspoäng.
- Stoet skall ha lämnat minst två registrerade avkommor i Grundstambok I-III (gröna, vita, gula papper) Hon skall själv ha avelsindex på lägst 115 dressyr eller 120 hoppning samt minst en avkomma med lägst 3 och ytterligare en avkomma med lägst 4 förärvningspoäng.

Tilläggs-kriterier Avelsvärdeklass ELIT

- Stoet skall ha minst fem registrerade avkommor med härstamning som ger införande i Grundstambok I-III (gröna, vita, gula papper). Avkommornas sammanlagda förärvningspoäng skall vara lägst 21.
Minst två avkommor skall ha lägst 4 förärvningspoäng och ytterligare en avkomma skall ha lägst 5 förärvningspoäng.
- Stoet skall ha lämnat minst tre registrerade avkommor i Grundstambok I-III (gröna, vita, gula papper). Hon skall själv ha ett avelsindex på lägst 115 dressyr eller 120 hoppning samt minst tre avkommor med lägst 4 förärvningspoäng var.

Det går också att tillgodoräkna utländska meriter för avkommor till stoet. Om detta är fallet skall dokumentation som styrker meriterna skickas in till SWB och en lista med avkommorna och deras meriter samt förärvningspoäng skall bifogas.

Avkommornas förärvningspoäng beräknas genom egna prestationer enligt en tabell som finns i Bilaga 1.²²

Mellan 2004-2024 registrerades 911 ston för ELIT-klass.

20 Mailkorrespondens med Anette Sånesson SWB

21 Kvalitetsklasser för ston, SWBs hemsida, <https://swb.org/kvalitetsklasser-for-ston/>

22 Kvalitetsklasser för ston, SWBs hemsida, <https://swb.org/kvalitetsklasser-for-ston/>

Totalt sedan registret infördes 1988 finns ca 1430 ELIT-klassade ston i SWBs databas, data uthämtat 12 november 2024.²³

Selektionssto och Stimulanssto

Om stoet tilldelats en kvalitetsklass genom Prestationsklass *, **, *** eller Avelsvärdeklass A/ELIT finns det flera olika förmåner och rabatter att tillgå, bla som Selektionssto.

SWB vill uppmuntra stoägare till att betäcka de bästa stona inom vardera disciplin före en eventuell tävlingskarriär och för att lyfta fram och motivera till detta finns Selektionspaketet.

Högt bedömda ston som sätts i avel tidigt ger möjlighet till snabbare avelsframsteg och de extra förmånerna som erbjuds är framför allt på registreringsavgiften för föl och sponsring av avgiften för kvalitetsgraderingen och deltagarbevis i Breeders Trophy. Selektionsston har också en markering på stoets Blup-sida och är till för att uppmärksamma om att stoet är av god kvalitet för avel.²⁴

Under betäckningssäsongen 2022 betäcktes totalt 4 634 ston och av de betäckningarna föddes 3 138 levande föl 2023 berättigade till registrering inom SWB. Betäckningssiffrorna från 2023 visar att 3 947 ston anmäldes via språnggrulla för betäckning och 2024 föddes 2 558 levande föl.²⁵

För att kunna jämföra Sveriges sammanlagda hästpopulation med varandra använder SWB sig av Blup och avelsindex.

Avelsindexen skall ses som en mätning i siffror på hur hingstar och ston förväntas förärva sig. Det är inte i första hand ett mått på hur individen själv kommer att prestera utan ett sätt att jämföra hästar ur flera olika generationer med varandra.

Blup står för Best Linear Unbiased Prediction och är en metod för mätning av avelsindex som även korregerar för kvalitén på ston en hingst har tillförts och tvärt om. Alla släktingars och individens egna resultat vägs in beräkningen av avelsindexet individen får tilldelat och hänsyn tas till viktiga miljöfaktorer som kan påverka resultatet. Exempel på miljöfaktorer kan vara kön, födelseår och poängnivå vid olika bedömningstillfällen.

All data från tävlingar och unghästbedömningar fram till och med 17 oktober samlas in och bearbetas i slutet av varje år. Tillsammans med tidigare års bedömnings- och tävlingsresultat beräknas nya aktuella avelsindex inför det kommande året.

Avelsindex tilldelas endast ston och hingstar eftersom de har ett potentiellt framtida avelsvärde.²⁶

Avelsindex delas in i två olika beskrivningar och finns som **beskrivande avelsindex** och **värderande avelsindex**.

Värderande avelsindex

De värderande avelsindexen ger mått på kvalitén på hästars förväntade förärvning och olika egenskaper i förhållande till avelsmålet.

Till grund för dessa värden ligger tävlingsresultat från regional nivå och SWBs unghästbedömningar. Dessa samlade data ger ett verktyg för att kunna rangordna ston och hingstar inom populationen.

Värderingen utgår från 100 som medelvärde för olika egenskaper och mäts med hela den nu levande och potentiellt tävlingsaktiva populationen 4-18 år. Ju högre värderande avelsindex en individ tilldelas på en egenskap desto bättre förväntas den egenskapen förärvas. För att det skall räknas som en signifikant skillnad från medelpopulationen bör indexet skilja sig ca 20 enheter högre eller lägre än 100.

23 Mailkorrespondens med Anette Sänesson SWB

24 Kvalitetsklasser för ston, SWBs hemsida, <https://swb.org/kvalitetsklasser-for-ston/>

25 Betäckningsstatistik från SWB <https://swb.org/betacknings-och-folstatistik/>

26 Avelsindex och förärvning från SWBs hemsida <https://swb.org/avelindex/>

De hästar som får ett värderande avelsindex är följande:

- Hingstar med minst 10 bedömda avkommor vid unghästtest
- Ston med minst en avkomma bedömd vid SWBs unghästtester eller som har resultat från tävling
- Ston som själva har blivit bedömda eller tävlat ²⁷

Beskrivande avelsindex

Det beskrivande avelsindexet anger istället förväntad förärvning för olika egenskaper utan att värdera egenskapen i sig. Värdena dessa avelsindex baseras på är från den linjära beskrivningen på SWBs Unghästbedömningar.

Det kan till exempel beskriva om avkommorna förväntas bli grova eller ädla, vara högställda eller lågställda, benställningar, rörelsens riktning, om den tar långa eller korta steg i trav eller ha böjda eller hängande framben i språnget med mera.

Skalan egenskaperna beskrivs genom är i en skala från A till I och när dessa omvandlas till index översätts bokstäverna till siffror.

De beskrivande indexen anges från 88 till 112 med 100 som medelvärde i mitten vilket indikerar att egenskapen inte är varken eller av de ytterligheter som beskrivs i skalan. Ett högre beskrivande index behöver alltså inte betyda att egenskapen på individen automatiskt är bättre.

För vissa egenskaper kan ett index närmare 112 vara bäst medan på en annan egenskap kan ett index närmare 88 vara bättre medan 100 kan vara bäst för en tredje egenskap. De beskrivande indexen finns för 59 egenskaper och hjälper uppfödaren att hitta en hingst som kompletterar och förstärker egenskaper hos stoet hen avser betäcka. ²⁸

Berättigade till beskrivande avelsindex är:

- Hingstar med minst 10 linjärt beskrivna avkommor vid unghästtest
- Godkända hingstar som själva blivit linjärt beskrivna vid bruksprov
- Ston som själva blivit linjärt beskrivna vid unghästtest och/eller ridhästtest
- Ston som har minst en avkomma som blivit linjärt beskriven vid unghästtest och/eller ridhästtest

Avelsindexen finns publicerade på en hemsida administrerad av SWB, blup.se. Alla SWB-hästar oavsett kön har en egen sida där utförlig information om hästen också presenteras, så som födelseår, stamtavla, registreringsnummer, uppfödare och ägare. Även resultaten från SWBs unghästbedömningar, bruksprov och tävlingsresultat publiceras under en egen flik på hästens Blup-sida.

För ston och hingstar finns även en flik för avelsindex, aktuell avelsvärdebokstav eller prestationsklass och en flik för avkommor där alla kända registrerade avkommor finns listade med länkar till deras egna sidor med motsvarande information. ²⁹

Material och metod

Grunden till mitt arbete är utfört genom två olika enkäter som skickats ut till uppfödare och potentiella köpare av SWB-hästar i åldern föl – 2 år.

Enkäterna har publicerats på flera olika häst- och avelsgrupper via framförallt Facebook och har genererat 229 svar från uppfödare och enkäten för potentiella hästköpare har genererat 148 svar.

Följande frågor fanns med i enkäten till Uppfödare:

27 Avelsindex och förärvning från SWBs hemsida <https://swb.org/avelsindex/>

28 Avelsindex och förärvning från SWBs hemsida <https://swb.org/avelsindex/>

29 Avelsindex och förärvning från SWBs hemsida <https://swb.org/avelsindex/>

1. Vilken typ av uppfödare är du?
2. Inom vilken gren avlar du?
3. Hur många ston har du i din avelsverksamhet?
4. Hur många föl föds hos dig per år i genomsnitt?
5. Vilket avelsförbund är dina ston grundregistrerade?
6. Vart i landet bor du?
7. Hur gammal är du?
8. Säljer du i första hand avkommorna som:
9. Strävar du efter att få dina ston ELIT-premierade? Varför/Varför inte?
10. Har du något ELIT-premierat sto?
11. Upplever du att avkommor från ditt ELIT-premierade sto är enklare att få sålda?
12. Har du sålt avkommor från ELIT-premierade ston i högre prisklass än icke ELIT-premierade?
13. Upplever du att kunder vet vad ELIT-premieringen för ston innebär?
14. Tror du att ELIT-premierade ston påverkar intresset och säljbarheten för föl och unghästar 1-2 år? Hur och varför?
15. Har du något Prestationsklassat *, **, *** sto?
16. Strävar du efter att få dina ston Prestationsklassade *, **, ***?
17. Upplever du att avkommor från Prestationsklassade *, **, *** ston är enklare att få sålda?
18. Har du sålt avkommor från Prestationsklassade *, **, *** ston i högre prisklass än icke Prestationsklassade *, **, ***?
19. Upplever du att kunder vet vad Prestationsklass *, **, *** för ston innebär?
20. Tror du att Prestationsklassade *, **, *** ston påverkar intresset och säljbarheten på föl och unghästar 1-2 år?
21. Upplever du att köpare efterfrågar information om modernet?
22. Finns det något du vill tillägga eller utveckla?

För potentiella hästköpare innehöll enkäten istället följande frågor:

1. Vilken typ av hästköpare är du?
2. Inom vilken gren letar du häst att köpa?
3. I vilken ålder köper du helst hästen?
4. Vilket avelsförbund letar du häst ifrån?
5. Hur ofta köper du föl/unghest? (I genomsnitt)
6. Vart i landet bor du?
7. Hur gammal är du?
8. Vad är det första du undersöker när du skall köpa **föl**? Rangordna gärna under övrigt
Härstamning, Hingstens meriter, Stoets meriter, Syskons meriter, Fölets exteriör, Fölet i rörelse, Fölets psyke, Färganlag
9. Rangordnar du annorlunda om du istället skall köpa **unghest 1-2 år**? Rangordna gärna under övrigt
10. Har du kännedom om ELIT-premierade ston och vad det innebär sedan tidigare?
11. Hur viktig är en ELIT-premiering på modern när du söker föl/unghest?
12. Skulle du betala mer för en **fölunge** med ELIT-premierat moderne? (om där finns två likvärdiga individer med likvärdiga egenskaper och stam)
13. Skulle du betala mer för en **unghest upp till 2 år** med ELIT-premierat moderne? (om där finns två likvärdiga individer med likvärdiga egenskaper och stam)
14. Vilken påverkan på pris och säljbarhet tror du ELIT-premierade ston har?
15. Har du kännedom om Prestationsklass *, **, *** sedan tidigare?
16. Hur viktig är en Prestationsklass *, **, *** på modern när du söker föl/unghest?
17. Skulle du betala mer för en **fölunge** med Prestationsklassat *, **, *** moderne? (om där finns två likvärdiga individer med likvärdiga egenskaper och stam)
18. Skulle du betala mer för en **unghest upp till 2 år** med Prestationsklassat *, **, *** moderne? (om där finns två likvärdiga individer med likvärdiga egenskaper och stam)
19. Vilken påverkan på pris och säljbarhet tror du att Prestationsklassade *, **, *** ston har?
20. Finns det något du vill tillägga eller utveckla?

De flesta frågorna har förinställda svarsalternativ, men på samtliga finns även en 'övrigt' med plats för fritext om inget av alternativen passar in.

Enkäterna har dels analyserats utifrån övergripande generella svar och dels genom jämförelse av olika inriktning inom samma enkät. Råfakten ur enkäterna har sammanställts och förenklas till viss del för att få fram en mer tydlig bild av hur uppfödarna och hästköparna uppfattar marknaden och intresset för SWB-registrerade föl och unghästar. Där svaren skiljer sig i något mindre avseende till exempel formulering, ordföljd, mer eller mindre generellt svar med samma innebörd kommer svarsalternativen registreras under samma värden. I de fall det finns större mängd svar i fritext kommer de generaliseras i rapporten om resultat med hjälp av ett AI-verktyg och bifogas i sin helhet under bilagor med olika numrering för olika frågor.

SWBs huvudkontor på Flyinge genom Anette Sånesson, ansvarig för tilläggsregistrering och kvalitetsklasser för ston, kontaktades för bakgrundskontroller och information till undersökningen.

Hos SWB fick frågeställningen och det kommande arbetet god respons och de var behjälpliga både med information om kvalitetsklasser för ston och delning av enkäterna i egna SoMe-kanaler men också som ett mailutskick till de stödjare vars ston fått avelsvärdeklass ELIT de senaste åren.

Mailutskicket gick ut till lite drygt 200 mottagare.

Genom observation av Elitfölauktionerna under SWB Equestrian Weeks kunde ännu en viktig informationskälla säkras för studien om hur det faktiska intresset för försäljning av föl selekterade på moderneinformation och individuell lämplighet visade sig. Genom att räkna ett uppskattat antal unika budgivare under auktionen och genom den slutgiltiga köpesumman fölen klubbades och såldes för finns en verklighetsbaserad och konkret information att bearbeta vidare i arbetet.

Innan auktionerna ägde rum gjordes en bakgrundskontroll av informationen presenterad i auktionskatalogerna från SWB. En vardera fysisk auktionskatalog för hopp- och gångartsstammade föl fanns att tillgå i veckan innan auktionen.

I katalogerna presenteras härstamningsinformation från uppfödarna med huvudfokus på modernelinjerna. Avelsindex på modern, eventuell ELIT/A premiering och Prestationsklass */**/** undersöktes tre led bakåt på modernet och låg sedan till grund för en analys av intresserade budgivare och priset i relation till meriterna på modernet.

Alla fakta kontrollerades mot Blup.se och Tävlingsdatabasen och i de enskilda fall där den eftersökta informationen saknades genomfördes en djupare bakgrundskontroll för att försöka få tag i så liknande värden som möjligt att utgå och genomföra analysen ifrån.

Några av stona saknade avelsindex vid tiden för bakgrundskontrollen inför Elitfölauktionen. Några hade däremot fått avelsindex i samband med detta arbetets slutgiltiga sammanställning i slutet av april. De som saknar avelsindex är markerade med ? i tabellerna från auktionerna. Hade stona senare fått avelsindex vid slutskedet av arbetet noterades det också i kombination med ?.

I analysen studeras om det går att finna ett samband mellan det slutgiltiga auktionspriset med antal budgivare och moderneinformationen som presenterades i katalogen med fokus på prestationsklass *, **, *** och A/ELIT-utmärkelser.

Vid auktionen för gångartsstammade föl visades 19 föl fram, 21 var anmälda och registrerade men nr 1 och nr 5 ströks innan auktionen av olika anledningar. Vi var tre personer som observerade auktionen live från läktaren i Stora Ridhuset på Flyinge AB. Under auktionen räknades enskilda budgivare både i ridhuset, via telefon och online. Anteckningar fördes löpande angående hur stort intresset var för varje enskilt föl tillsammans med summan de slutgiltigen såldes för och var de hamnade.

Veckan efter visades 24 hoppstammade föl och auktionen observerades på samma vis av totalt 12 personer på läktarplats i Stora Ridhuset på Flyinge AB. Även på den här auktionen räknades antalet budgivare i ridhuset, via telefon och online. Intresset och slutsumman noterades på samma vis som för de gångartsstammade fölen.

Resultat

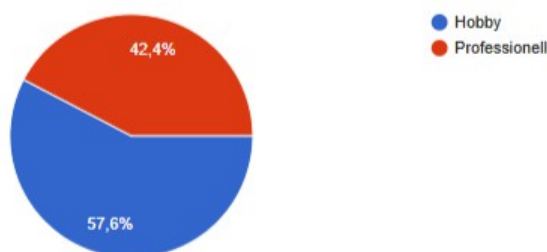
Enkät för uppfödare:

229 enskilda svar har inkommit i min enkät till uppfödare.

Enkäten innehåller totalt 23 frågor uppdelade i 3 avsnitt och en avslutande del. Först i enkäten kommer 8 inledande frågor med allmänna frågor för att utröna vad för typ av uppfödare som svarar på de kommande frågorna. Därefter följer ett avsnitt om ELIT-premierade ston innehållande 6 frågor, följt av 6 liknande frågor angående Prestationsklass *, **, *** och till sist 3 sammanfattande och avslutande frågor.

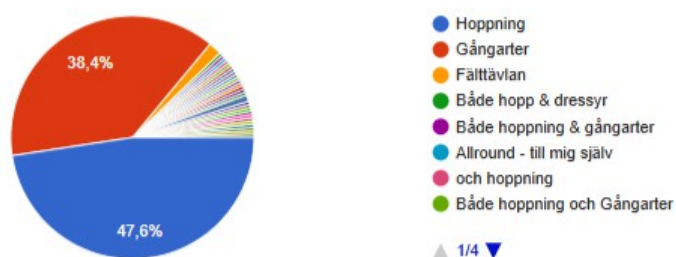
I avslutningen finns en ruta för fritext där uppfödaren kan komplettera med sina egna tankar och iakttagelser i ämnet. Det finns också en möjlighet att lämna kontaktuppgifter ifall de kan tänka sig bistå med mer och fördjupad information om behov uppstår.

I det inledande avsnittet med grundläggande information kartläggs bland annat vad det är för typ av uppfödare med omfattning i avelsverksamheten, hemort och ålder.



Figur 1. Visar fördelning av svar på frågan 'Vilken typ av uppfödare är du?'

Av de 229 enskilda svar som inkommit angav 132 (57,6%) att de ser sig som hobbyuppfödare och 97 (42,4%) angav att de föder upp hästar på professionell basis.



Figur 2. Visar fördelningen av svar på frågan 'Inom vilken gren avlar du?'

Fördelningen mellan vilken disciplin uppfödarna avlar mot angav majoriteten med 109 svar (47,6%) att de avlar mot hoppning.

88 (38,4%) bedriver gångartsavel och 6 svarar att de avlar för fälttävlan.

12 (5,2%) anger att de avlar för både hoppning och gångarter, 7 (3,1%) anger att de avlar för hoppning, gångarter och fälttävlan, 2 (0,9%) anger att de avlar för hoppning och fälttävlan.

Därutöver avlar en galoppörer, en avlar allroundhästar till sig själv, en är ponnyuppfödare, en avlar travhästar och en avlar hästar till körning parallellt med andra discipliner.

Majoriteten, 144 (62,9%), av de uppfödare som har svarat på enkäten klassas i den här rapporten som småskaliga uppfödare med 0-3 ston.

Resterande 85 uppfödare (37,1%) har 4 – 25 ston i sin avelsverksamhet. Av dessa anger 15 (7,7%) att de har 10 eller fler ston i avel och 4 (1,7%) i den här referensgruppen står för flest antal ston med 20-25 var.

De flesta anger någon enhet lägre siffra på antalet föl som föds varje år jämfört med antalet ston i avel, förutom en som anger att det föds 40 föl årligen. Någon annan anger att de också tar emot kunders ston inför fölning på gården utöver de egna avelsstona.

172 (75,1%) anger i enkäten att de avlar med SWB-registrerade ston, 4 (1,7%) bedriver ponnyavel, 4 (1,7%) har registrerade ston i svensk galopp/fullblod och en avlar med lusitano. De resterande 48 (20,9%) avlar i olika motsvarande avelsförbund i andra länder kombinerat med ston registrerade i SWB.

Beträffande var uppfödarna finns baserade är de enskilda svaren samlade i uppdelningar om Norra, Mellersta och Södra Sverige.

Södra Sverige var högst representerade med 135 (58,9%), där i inräknat Västra Götaland, Halland, Småland och Skåne.

Mellersta Sverige med Stockholm, Värmland, Dalarna, Östergötland, Västmanland, Uppland, Dalsland och Södermanland hade 52 representanter (22,7%).

Norr fanns också representerade med 9 uppfödare (3,9%) baserade i Norrland, Norrbotten och Jämtland. 2 (0,9%) har Gotland som hemort och 1 håller till på Öland.

29 (12,7%) uppfödare angav att de befann sig i Sverige och 2 (0,9%) finns utomlands fördelat på en i vardera Spanien och Portugal.

Den största åldersgruppen för uppfödarna var i spannet mellan 56-65 år med 75 representanter (32,7%).

I fallande ordning återfanns 59 uppfödare (25,7) i åldern 36-45 år, 48 (20,9%) är 46-55 år, 19 (8,3%) är mellan 26-35 år, 17 (7,4%) är 66-75 år, 7 (3%) är mellan 18-25 år och det fanns även 2 (0,9%) representanter över 76 års ålder.

Två personer (0,9%) på 25 år angav att de avlade tillsammans med sin mor på 64 år respektive 55 år.

På frågan om när de helst säljer sina avkommor svarade 97 (42,3%) att de säljer som 3-åringar eller äldre.

72 (31,4%) svarade att avkommorna säljs som föl, 4 (1,7%) anger att de helst säljer som föl men upplever svårigheter att få sålt innan unghäståren är över och ytterligare 4 (1,4%) säljer helst som föl annars efter inridning.

18 uppfödare (7,8%) har inte en specifik ålder de vill sälja i utan det varierar utifrån olika omständigheter från häst till häst, med marknaden och ekonomin.

6 uppfödare (2,6%) svarade vet ej, 8 (3,5%) avlar för sig själv eller för att få fram egna tävlingshästar för sig själv och familjemedlemmar.

4 (1,7%) svarade att de säljer som 2-åringar och lika många svarade att de säljer när det finns en bra spekulant.

3 (1,3%) svarade som 1-åringar och att det beror på vilket kön avkomman får fick 2 svar (0,9%).

De sista svarade att de sålt både som embryo och som tävlingshästar respektive när hästarna tävlat minst Msv.

Nedan följer svar ur avsnittet om ELIT-premierade ston.



Figur 3. Visar fördelningen av svar på frågan 'Strävar du efter att få dina ston ELIT-premierade? Varför/Varför inte?'

Den största delen, 85 av uppfödarna (37,1%) strävar med aktivt arbete mot att få sina ston ELIT-premierade. 77 (33,6%) har inte ELIT-premieringen som ett delmål med sin avel men de uppskattar om stona skulle uppfylla kriterierna.

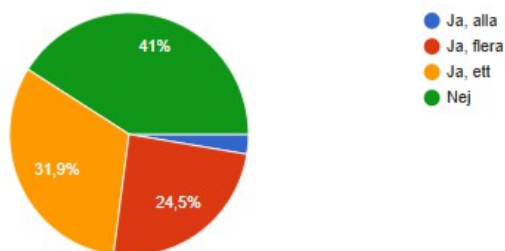
De som ibland arbetar mot att uppnå kriterierna för ELIT-premieringen var 53 (23,1%).

Bara 6 uppfödare (2,6%) tycker att det är oviktigt om deras ston blir ELIT-premierade eller ej.

Två svarar att de inte vet om det är möjligt och lika många har bara ett sto och är nya i avelssammanhang.

En bedriver avel inom galopp och där finns inte dessa utmärkelser, en tycker det är oviktigt med ELIT-premieringen men att det är viktigt att avkommorna till stoet utbildas, tävlas och presterar.

En vill ha det på papper om de uppnår utmärkelsen och en har uppnått A-premieringen.



Figur 4. Visar fördelningen av svar på frågan 'Har du något ELIT-premierat sto?'

Majoriteten, 94 (41%), av uppfödarna har inte ett ELIT-premierat sto i sin avel.

73 (31,9%) har ett ELIT-premierat sto och 56 (24,5%) har flera ELIT-premierade ston.

Bara 6 (2,6%) har ELIT-premieringen på alla sina ston aktiva i avelsverksamheten



Figur 5. Visar fördelningen av svar på frågan 'Upplever du att avkommor till ditt ELIT-premierade sto är enklare att få sålda?'

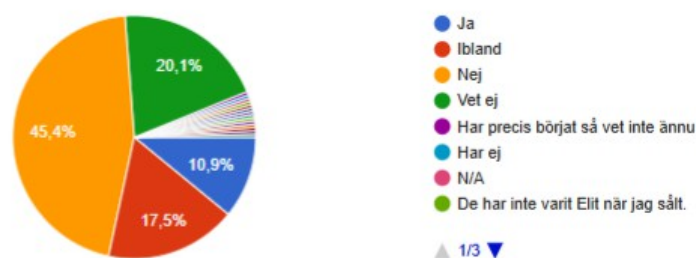
På frågan om uppfödarna upplever att de enklare får sålt sina ELIT-premierade stons avkommor svarar 77 (33,6%) och majoriteten av de som svarat att de inte vet.

63 (27,5%) svarar att det inte är lättare att sälja ELIT-premierade stons avkommor och 49 (21,4%) att det ibland är enklare att sälja avkommorna till ELIT-premierade ston.

Endast 26 (11,4%) uppger att de tycker att avkommorna är enklare att sälja med ELIT-premiering på mödernet.

Utöver det är det fyra (1,7%) som uppger att de inte har något ELIT-premierat sto alls att sälja från, tre (1,3%) har ännu inte sålt eller haft för avsikt att sälja avkommorna och två (0,9%) mottog ELIT-utmärkelsen under 2024.

En uppfödare upplever inte att intressenter efterfrågar eller kommenterar det alls. En har utmärkelsen på mormor men upplever inte att det påverkar som ex resultat i sporten gör. En annan tycker att avkommorna till dokumenterat prestationssto är enklare att sälja medan ytterligare en anger att det beror på vad stoet producerat sedan tidigare. Den siste refererar till lopp men upplever svårigheter att sälja trots goda resultat på modern.



Figur 6. Visar fördelningen av svar på frågan 'Har du sålt avkommor från ELIT-premierade ston i högre prisklass än icke ELIT-premierade?'

När det kommer till om avkommorna till ELIT-premierade ston säljs i högre prisklass svarar majoriteten, 105 (45,4%) nej.

46 (20,1%) har angett vet ej och 40 (17,5%) har svarat att de ibland får sålt i högre prisklass än icke ELIT-premierade stons avkommor.

25 (10,9%) svarar ja på frågan om de sålt i högre prisklass.

Fyra (1,7%) anger att de inte har något ELIT-sto, tre (1,3%) har inte sålt några avkommor ännu och två (0,9%) anger att de bara har eller bara har sålt avkommor från ELIT-premierade ston.

En har angivit att stoet inte var ELIT-premierat när avkomman såldes, en har försökt sälja avkommor men tagit hem dem igen pga att de inte fått det priset de velat ha, en har bara sålt föl till vänner och en anger N/A



Figur 7. Visar fördelningen av svar på frågan 'Upplever du att kunder vet vad ELIT-premieringen för ston innebär?'

Majoriteten med 95 av uppfödarna (41,5%) tycker att kunder ibland vet vad ELIT-premieringen innebär, men fler sammanlagt upplever att kunder inte vet, 68 (29,7%) , eller att de inte vet huruvida kunder känner till ELIT-premiering eller ej, 34 (14,8%).

Av alla 229 svar som inkommit är det endast 28 (12,2%) som svarar ja på att kunderna vet vad ELIT-premieringen innebär.

En uppger att utrikesintressenter är intresserade av prestation på mödernet i flera led bakåt, en har inte sålt någon häst ännu och en anger har ej.



Figur 8. Visar fördelningen av svar på frågan 'Tror du att ELIT-premierade ston påverkar intresset och säljbarheten för föl och unghästar 1-2 år? Hur och varför?'

På frågan angående om uppfödarna tror att ELIT-premierade ston påverkar intresset och säljbarheten på föl och unghästar 1-2 år blir svaret med majoritet och 99 svar (43,2%) att Ja, det tror de.

57 (24,9%) svarar att de inte tror att det påverkar intresset och säljbarheten medan 39 (17%) anger att de inte vet om eller hur det påverkar.

34 (14,8%) har svarat med fritext som finns i sin helhet i Bilaga 2 och de svaren har generaliserats enligt följande.

De som tror att ELIT-premieringen påverkar:

Det verkar finnas en uppfattning om att ELIT-premieringen kan påverka, särskilt för uppfödare och de som är insatta i avel och uppfödning. Många ser det som en kvalitetsstämpel och för vissa köpare verkar det vara ett tecken på goda prestationer med säker förärvning för framtida avkommor.

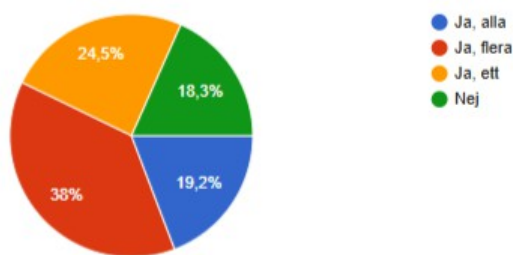
De som inte tror att ELIT-premieringen påverkar:

En del av uppfödarna tror inte att ELIT-premieringen är avgörande för köpare som inte är insatta i avel eller innebörden av utmärkelsen. De flesta verkar däremot hålla med om att prestationer på tävlingsbanan och stamtavlan är viktigare. För en del handlar det mer om pris och individuella prestationer snarare än om ELIT-premiering.

Generellt sett:

Det verkar vara en delad uppfattning. Ungefär hälften verkar tycka att ELIT-premieringen påverkar, medan den andra hälften inte anser att det gör det i någon större utsträckning, särskilt om köparen inte är så kunnig om avel och avelsvärdeklasser.

Följande resultat kommer ur avsnittet om Prestationsklassade *, **, *** ston.

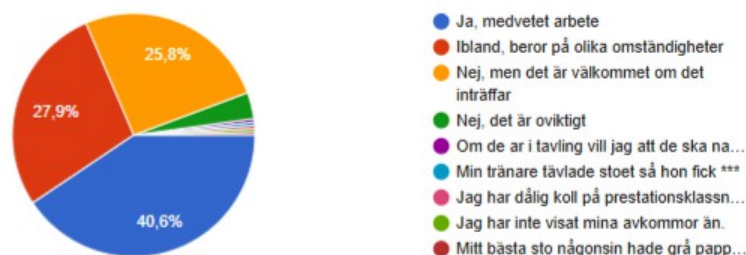


Figur 9. Visar fördelningen av svar på frågan 'Har du något Prestationsklassade *, **, *** sto?'

Av de 229 registrerade svaren anger 87 (38%) och majoriteten att de har flera Prestationsklassade *, **, *** ston.

56 (24,5%) har ett, medan 44 (19,2%) meddelar att alla ston i avelsverksamheten är Prestationsklassade *, **, ***.

I minoritet med 42 svar (18,3%) är de som inte har sto med Prestationsklass.



Figur 10. Visar fördelningen av svar på frågan 'Strävar du efter att få dina ston Prestationsklassade *, **, ***?'

93 (40,6%) arbetar medvetet mot att få sina ston Prestationsklassade *, **, ***.

64 (27,9%) anger ibland beroende på omständigheter och 59 (25,8%) välkomnar om det inträffar men arbetar inte aktivt mot Prestationsklass *, **, ***.

Bara 8 (3,5%) av uppfödarna anser att det är oviktigt med Prestationsklass.

De övriga fem har svarat med fritext och utan inbördes ordning:

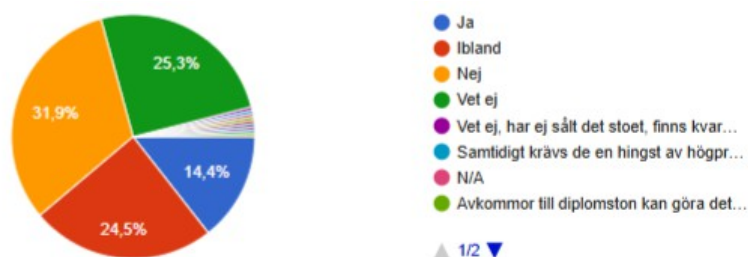
'Jag har dålig koll på prestationsklassning, men vi har ston som presterat bra'

'Mitt bästa sto någonsin hade grå papper och okänt möderne.'

'Min tränare tävlade stoet så hon fick ***.'

'Jag har inte visat mina avkommor än.'

'Om de är i tävling vill jag att de ska nå så långt som möjligt och med det kommer prestationsklass.'



Figur 11. Visar fördelningen av svar på frågan 'Upplever du att avkommor från ditt Prestationsklassade *, **, *** sto är enklare att få sålda?'

De flesta, 74 (31,0%), upplever inte att avkommor till Prestationsklassade *, **, *** ston är lättare att sälja.

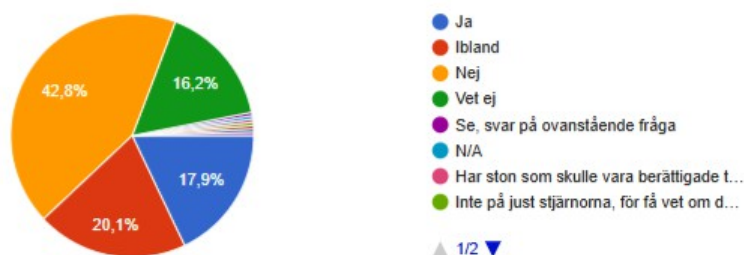
58 (25,3%) vet inte, medan 56 (24,5%) tycker att det ibland är lättare att sälja dessa avkommor.

33 (14,4%) anger att de tycker att det är lättare att sälja Prestationsklassade *, **, *** stons avkommor.

Tre (1,3%) anger att de inte sålt än.

De fyra sista svaren har angett sitt svar i fritext.

En tycker att resultat i sporten kan påverka men ej pga stjärnorna, en anger att det inte spelar någon roll inom ponnyaveln, en anger N/A och en annan tycker att Diplomston kan göra det lite enklare medan en anser att det också krävs en hingst av högprestation.



Figur 12. Visar fördelningen av svar på frågan 'Har du sålt avkommor från Prestationsklassade *, **, *** ston i högre prisklass än icke Prestationsklassade *, **, ***?'

98 (42,8%) av de 229 svarande anger att de inte fått avkommor sålda i högre prisklass på grund av Prestationsklassade *, **, *** ston vilket är majoriteten.

46 (20,1%) har ibland sålt i högre prisklass, 41 (17,9%) anger att de får sålt avkommor till Prestationsklassade *, **, *** ston i högre prisklass än icke prestationsklassade ston och 37 (16,2%) anger att de inte vet om de får sålt i högre prisklass eller ej.

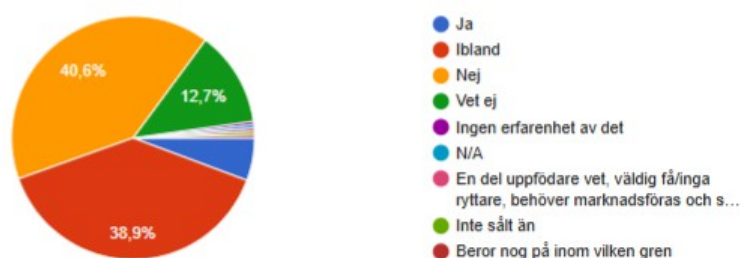
Tre (1,3%) har angett att de inte sålt än och en har angett N/A.

De övriga tre har svarat med fritext och listas härunder utan inbördes ordning.

'Inte på just stjärnorna, för få vet om det, men motivet till stjärnorna är kvalitetsmärkning och ett plus.'

'Alla mina ston är prestationsklassade så frågan är svår att svara på.'

'Har ston som skulle vara berättigade till prestationsklasser men ej sök det, spekulanter kan själva se tävlingsresultat på TDB.'



Figur 13. Visar fördelningen av svar på frågan 'Upplever du att kunder vet vad Prestationsklass *, **, *** för ston innebär?'

De flesta av uppfödarna, 93 (40,6%) , upplever att kunder inte vet vad Prestationsklass *, **, *** för ston står för.

89 (38,9%) tycker att köpare ibland vet vad det innebär medan 29 (12,7%) inte vet hur väl insatta köpare är i Prestationsklasserna *, **, *** för ston i SWB.

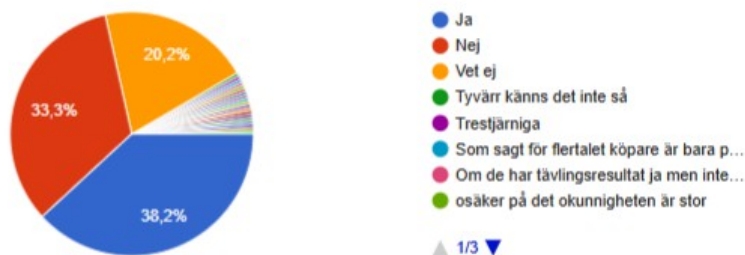
Bara 13 (5,7%) upplever att köparna är insatta och vet vad begreppet betyder.

En anger att hen inte sålt än, en annan anger att hen inte har någon erfarenhet av det och en anger N/A.

De sista två har i fritextfältet skrivit följande utan inbördes ordning:

'Beror nog på inom vilken gren.'

'En del uppfödare vet, väldigt få/inga ryttare, behöver marknadsföras och synas mera '



Figur 14. Visar fördelningen av svar på frågan 'Tror du att Prestationsklassade *, **, *** ston påverkar intresset och säljbarheten för föl och unghästar 1-2 år?'

På frågan om de tror att Prestationsklassade *, **, *** ston påverkar intresse och säljbarheten på föl och unghästar 1-2 år svarar 87 (38,2%) och majoriteten ja.

78 (33,3%) svarar nej och 46 (20,2%) svarar att de inte vet.

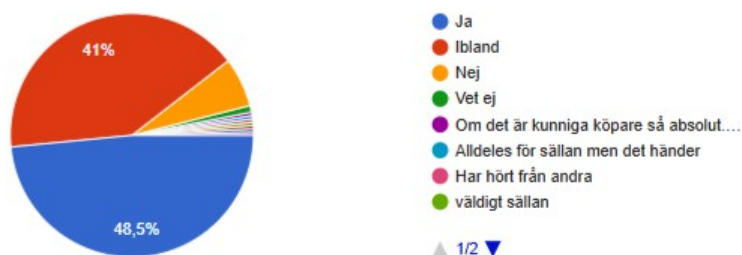
Två (0,9%) besvarade inte frågan och två (0,9%) svarade kanske.

De övriga 14 svarade med fritext vilket finns att se i sin helhet i Bilaga 3 och deras svar sammanfattades såhär:

Fyra uppfödare tror att prestation oavsett stjärnor eller ej ökar säljbarheten och tre tror att ston med ***-prestationsklass påverkar intresse och säljbarhet men inte de övriga *, **.

Två tycker att okunnigheten är stor men att det kan påverka om kunden är medveten och två upplever att prissättningen är det som påverkar kunders intresse mest.

En anser att det påverkar mer än ELIT, en annan tror att det påverkar indirekt och en tredje upplever att det påverkar mycket vem som fött upp hästen och att säljbarheten och intresse påverkas av det.



Figur 15. Visar fördelningen av svar på frågan 'Upplever du att köpare efterfrågar information om modernet?'

111 (48,5%) och nästan hälften av uppfödarna som besvarat enkäten upplever att kunder efterfrågar information om modernet och 94 (41%) upplever att de ibland efterfrågar informationen.

15 (6,6%) upplever däremot inte att information om modernet efterfrågas, tre (1,3%) uppger sällan men att det händer och två (0,9%) vet inte.

Även här lämnades fyra svar i fritext, vilka redogörs utan inbördes ordning.

'Om det är kunniga köpare så absolut. Det händer ofta att kunder efterfrågar avkommor till stolinjer de läst på om och vill köpa häst ifrån.'

'Ja, på hopphästarna, sämre på dressyrhästarna.'

'Mindre än förr.'

'Har hört från andra.'

På den sista och avslutande frågan om det finns något uppfödarna vill tillägga eller utveckla svarar 120 (52,4%) nej och 7 (3%) svarar inte alls. De övriga 102 svaren är i fritext och redovisas i sin helhet i Bilaga 4 utan inbördes ordning.

Nedan är en generaliserad sammanfattning av dessa:

Prestationer och tävlingsmeriter är avgörande:

Många uppfödare anser att det bör läggas stor vikt vid tävlingsprestationer men att även andra klassificeringar som tex fölbedömningar skall vara meriterande för stona. Tävlingshästar som har presterat på hög nivå (svår klass) är ofta mer attraktiva för köpare.

För vissa är prestationerna på mödernet viktigare än stjärnklassificeringar eller ELIT-premieringar. Det handlar om att hästar från bra mödernet med framgångsrika syskon verkar vara lättare att sälja.

Marknadsföring och kunskap hos köparna:

Flera uppfödare påpekar att köparna ofta inte har tillräcklig kunskap om avelssystemet, vilket gör att de inte förstår vikten av att titta på mödernet och selektera ston med bra meriter.

Det finns en önskan att stärka medvetenheten hos köparna om avelns betydelse. Framför allt när det gäller att förstå värdet av stamtavlor och prestationer hos mödernet och hur det kan påverka avkommorna till dessa ston.

Uppfödarna föreslår mer marknadsföring och utbildning från SWB för att öka förståelsen för vikten av meriterade ston med beprövad härstamning.

Uppfödning är ekonomiskt utmanande:

Många uppfödare anser att uppfödning är en ekonomiskt utmanande verksamhet. Höga kostnader för uppfödning och försäljning ger inte alltid återbäring vid försäljning. Många köpare föredrar äldre hästar med dokumenterade resultat, men vill fortfarande betala ett relativt lågt pris i förhållande till vad det kostat uppfödaren att producera.

Det finns även en uppfattning om att det är svårt att sälja yngre hästar, särskilt föl och unghästar under 3 år. Detta trots gedigen härstamning med prestationer och många köpare verkar föredra röntgade, inridna och utbildade hästar.

Uppfödares syn på köparnas preferenser:

Många uppfödare upplever att köpare inte är särskilt intresserade av mödernet eller prestationer på mödernet om det inte finns tävlingsmeriter.

För vissa verkar individen med temperament och exteriör vara viktigast snarare än härstamningen, även om meriter från mödernet verkar öka hästens attraktionskraft i vissa fall.

Köparna verkar i vissa fall vara mer intresserade av populära hingstar med spektakulära rörelser snarare än avelshistoria eller prestationer på mödernet.

Marknadens utmaningar:

Många uppfödare upplever att marknaden är trög och att det är svårt att sälja hästar trots god kvalitet. Dels verkar köpare inte alltid medvetna om vad som gör en häst framgångsrik i avel. Dels verkar tävlingsprestationer ofta prioriteras framför avelsvärdeklasser.

Det finns en frustration bland uppfödarna då de upplever utmaningar med att få betalt för sina uppfödningar trots goda meriter och härstamning. Kontakter och bra rykte tycks spela en stor roll i försäljning av föl och unghästar.

Enkät för potentiella hästköpare:

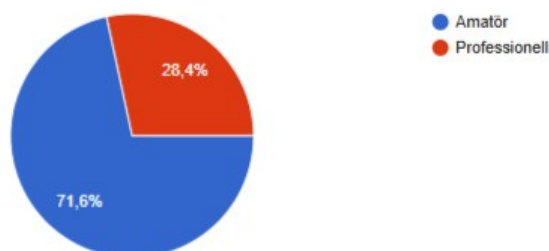
I enkäten för potentiella hästköpare har 148 enskilda svar registrerats.

Enkäten innehåller totalt 21 frågor och 9 inledande frågor utrönar vad för typ av hästköpare som svarar på enkäten. I nästa avsnitt följer 5 frågor om ELIT-premierade stons avkommor vilket följs av 5 likvärdiga frågor om Prestationklassade *, **, *** ston.

Enkäten avslutas med 2 sammanfattande frågor, möjligheten att lämna egna tankar och observationer samt

kontaktuppgifter för vidare kontakt om fördjupad information i ämnet behövs.

In det inledande avsnittet i enkäten för potentiella hästköpare utrönas vad för typ av hästköpare de är, var i landet de befinner sig, ålder och så vidare.



Figur 16. Visar fördelningen av svar på frågan 'Vilken typ av hästköpare är du?'

Av de totalt 148 svaren som inkommit identifierar sig 106 (71,6%) som amatörer medan 42 (28,4%) identifierar sig som professionella hästköpare.

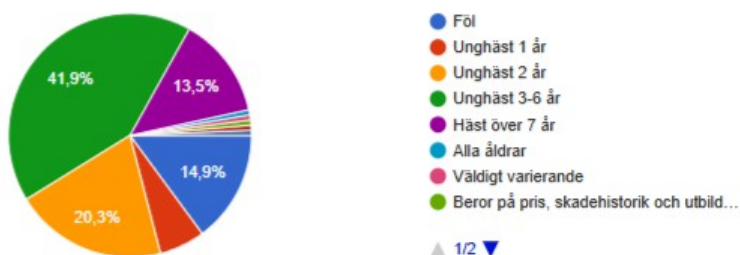


Figur 17. Visar fördelningen av svar på frågan 'Inom vilken gren letar du häst att köpa?'

Mer än hälften, 79 (53,4%) letar efter en hopphäst att köpa medan 52 (35,1%) letar efter gångartshästar.

7 (4,7%) anger att de letar häst för fälttävlan och 6 (4%) letar efter en allroundhäst för hobbyridning.

Två svarar att de letar inom kategorin för både hopp och gångartshästar, en letar efter westernhäst och en letar efter Islandshäst.



Figur 18. Visar fördelningen av svar på frågan 'I vilken ålder köper du helst hästen?'

Angående vilken ålder de potentiella hästköparna primärt letar häst i ger svaren lite mer spridda resultat.

Majoriteten med 62 (41,9%) svar anger att de primärt letar efter unghästar i åldern 3-6 år.

Med näst flest röster med 30 (20,3%) svar kommer svarsalternativet med unghästar 2 år.

Föl blir nästa ålderskategori med 22 (14,9%) svar och därefter kommer häst över 7 år med 20 (13,5%) svar.

Unghäst 1 år är det 9 (6%) som anger och de resterande 5 svarar i fritext utan inbördes ordning:

'Beror på pris, skadehistorik och utbildning.'

'Föl efter våra egna hingstar eller avelsston.'

'Alla åldrar.'

'Föl till två år.'

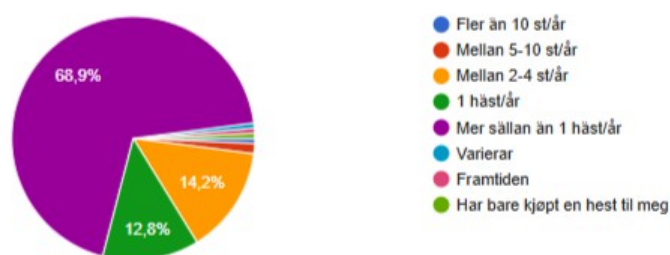
'Väldigt varierande.'

Angående vilket avelsförbund de potentiella hästköparna letar häst ifrån är det en majoritet om 91 (61,5%) svar som letar efter sin nya häst främst inom SWB.

28 (19%) svar anger SWB i kombination med ett motsvarande avelsförbund i ett annat land så som KWPN, Z, ISH, DWB, BWP, SF, Holst, Hann, OLD, OS, West, Mecklemburg, SWH.

15 (10%) tycker inte att det spelar någon roll eller är oväsentligt vilket avelsförbund hästen är registrerad i och 9 (6%) anger att de letar inom alla eller flera avelsförbund.

En anger SQHA som primärt avelsförbund, en anger ANCCE, en anger Svenska Islandshästförbundet och ytterligare en anger att det beror på om de letar efter storhäst/ponny.



Figur 19. Visar fördelningen av svar på frågan 'Hur ofta köper du föl/unghäst? (I genomsnitt)'

På frågan om hur ofta hästköparna köper föl eller unghäst beräknat med ett genomsnitt svarar 102 (68,9%) och en klar majoritet att det inträffar mer sällan än 1 häst/år.

21 (14,2%) svarar att de köper mellan 2-4 st föl eller unghästar per år och 19 (12,8%) anger istället att genomsnittet ligger på 1 per år.

Två köper mellan 5-10 st hästar per år men endast en köper fler än 10 st/år.

En anger att det varierar, en anger framtiden och en har bara köpt en häst åt sig själv.

För att förenkla översikten på vart i landet de potentiella hästköparna befinner sig har de enskilda svarsalternativen delats in i Norra, Mellersta och Södra Sverige.

Flest av de som svarade i enkäten var bosatta i Södra Sverige med 81 (54,7%) svar. De fanns utspridda i bland annat Skåne, Blekinge, Småland, Halland och Västra Götaland.

49 (33,1%) kommer ifrån Mellersta Sverige och finns i Östergötland, Västmanland, Värmland, Uppland, Stockholm, Dalarna och Södermanland.

Det registrerades 4 (2,7%) från Norr med Västerbotten, Jämtland och Gävleborg som hemorter.

12 (8,1%) angav att de bor i Sverige vilket gör det svårt att lokalisera var någonstans i Sverige de finns.

En befann sig i Norge och en ville inte svara på frågan.

I åldersintervallet 31-35 år och 41-45 år återfanns flest antal personer med 25 (16,9%) enskilda svar i vardera

kategori.

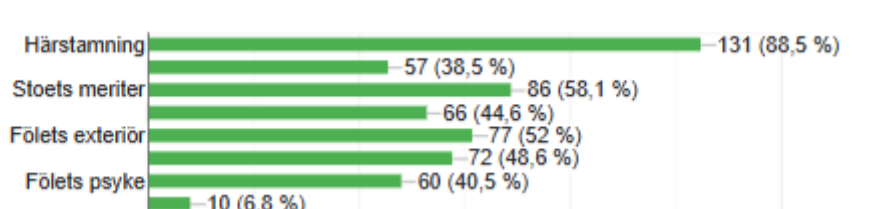
Därefter återfanns 36-40 år och 26-30 år med respektive 17 (11,5%) enskilda svar.

I fallande ordning kommer 21-25 år med 14 (9,5%) enskilda svar, därefter 46-50 år och 51-55 år med vardera 10 (6,7%) enskilda svar.

Nästa åldersgrupp är 61-65 år med 8 (5,4%) personer tätt följt av 12-20 år med 7 (4,7%) personer.

56-60 år klickade 6 (4%) i och 66-70 år valdes av tre (2%) andra.

Tre ville inte heller svara på vilken ålder de var i och den sista ålderskategorin 71-75 år innehöll två personer.



Figur 20. Visar fördelningen av svar på frågan 'Vad är det första du undersöker när du skall köpa föl? Rangordna gärna under övrigt.'

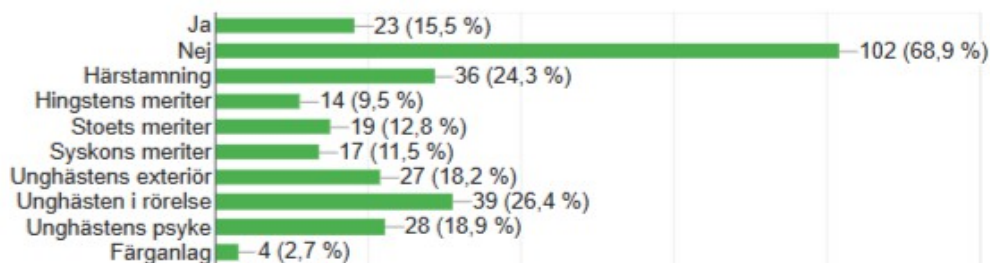
På frågan om vad de undersöker först när de skall köpa ett föl är det ett flervalssalternativ som svarsalternativ.

131 (88,5%) har klickat i härstamningen.

57 (38,5%) anger hingstens meriter men fler än så hela 86 (58,1%) anger stoets meriter och 66 (44,6%) har valt syskons meriter som en värdefull informationskälla.

77 (52%) vill se fölets exteriör, 72 (48,6%) vill även se fölet i rörelse och 60 (40,5%) anser att fölets psyke är viktigast.

Bara 10 (6,8%) tycker att färganlag är viktigt nog att undersöka i ett första skede när de är intresserade av att köpa föl.



Figur 21. Visar fördelningen av svar på frågan 'Rangordnar du annorlunda om du istället skall köpa unghäst 1-2 år? Rangordna gärna under övrigt.'

Samma fråga ställdes igen men nu angående köp av unghäst 1-2 år och om de skulle rangordnat annorlunda mot hur de gjorde vid köp av föl. Även här fanns det möjlighet att klicka i flera olika svarsalternativ.

102 (68,9%) hade inte rangordnat egenskaperna annorlunda om de istället letade efter unghäst 1-2 år istället för föl medan 23 (15,5%) svarade att de hade rangordnat annorlunda.

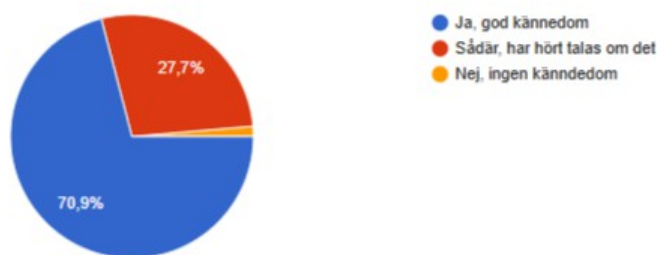
Enskilda svar för härstamning blev här 36 (24,3%).

För hingstens meriter registrerades 14 (9,5%) svar, stoets meriter är även här fler med 19 (12,8%) och syskons meriter har 17 (11,5%) registrerade svar.

Unghästens exteriör har 27 (18,2%) enskilda svarat, unghästen i rörelse har 39 (26,4%) svar och unghästens psyke får 28 (18,9%) röster.

Färganlag ligger även här på unghästarna lägst i relevans med 4 (2,7%) registrerade svar.

Nedan följer frågor och svar från avsnittet om ELIT-premierade ston:



Figur 22. Visar fördelningen av svar på frågan 'Har du kännedom om ELIT-premierade ston och vad det innebär sedan tidigare?'

En stor majoritet, 105 (70,9%), upplever att de har god kännedom om vad ELIT-premieringen för ston innebär. 41 (27,7%) anser att de har begränsad kännedom men att de har hört talas om det tidigare medan endast två (1,4%) inte har hört talas om ELIT-premieringen sedan tidigare.



Figur 23. Visar fördelningen av svar på frågan 'Hur viktig är en ELIT-premiering på modern när du söker föl/unghäst?'

Angående hur viktigt de anser att en ELIT-premiering på stoet till avkomman de är spekulant på är svarar majoriteten och nästan hälften med 72 (48,6%) enskilda svar att det är oviktigt.

52 (35,1%) anser att det är ganska viktigt medan 9 (6,1%) inte vet hur viktigt de anser att det är.

7 (4,7%) tycker att det är mycket viktigt och 8 har svarat med fritext och redovisas utan inbördes ordning.

'Beror på stoets ålder.'

'Köper gärna efter unga ston.'

'Prestation viktigast.'

'ELIT brukar innebära högt pris men ser gärna att mormor och hingstens möderne har ELIT.'

'Beror på om jag köper en valack (då spelar det ingen roll) eller sto (då spelar det roll).'

'Vid svaga egenskaper hos fölet/unghästen blir modern viktigare.'

'Lika viktigt som om stoet tävlat högt själv.'

'Viktigt, om inte stoet har egna tävlingsmeriter.'



Figur 24. Visar fördelningen av svar på frågan 'Skulle du betala mer för en **fölunge** med ELIT-premierat möderne? (om där finns två likvärdiga individer med likvärdiga egenskaper och stam.)'

I nästa fråga skall de potentiella hästköparna avgöra om de hade betalat mer för en avkomma till ett ELIT-premierat sto än en likvärdig avkomma, i fråga om egenskaper och stam, till ett icke ELIT-premierat sto.

63 (42,6%) svarar ja, de hade betalat mer för en avkomma till ett ELIT-premierat sto.

Med minsta möjliga marginal och 62 (41,9%) svar anger nej, de hade inte betalat mer.

18 (12,2%) anger att de inte vet och 5 har svarat i fritextfältet.

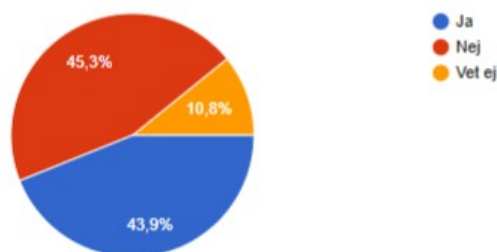
'Beror mest på fölets exteriör och syskons prestationer.'

'Beror helt på fölet.'

'Beror på, högt meriterad stam ja, diplom på unghästtest och högt blup nej.'

'En meriterande mödernelinje kostar såklart mer men det är ej avgörande för individen jag är intresserad av att köpa.'

'Det beror på fölets kvalitet. Betalar mer för ett perfekt föl än dess härstamning.'



Figur 25. Visar fördelningen av svar på frågan 'Skulle du betala mer för en **unghäst upp till 2 år** med ELIT-premierat möderne? (om där finns två likvärdiga individer med likvärdiga egenskaper och stam.)'

När samma fråga ställdes fast med att det gällde köp av unghäst upp till 2 år blev resultatet ganska likvärdigt men i omvänd ordning.

67 (45,3%) svarade nej, de hade inte betalat mer för en unghäst upp till 2 år med ELIT-premierat möderne men i övrigt likvärdiga egenskaper och stam.

65 (43,9%) svarade ja, de hade betalat mer och 16 (10,8%) vet inte om de hade betalat mer eller inte.

På frågan om vilken påverkan de tror att ELIT-premieringen har på pris och säljbarhet väljer 33 (22,3%) att inte svara alls.

14 (9,4%) svarar inte speciellt mycket eller ganska liten.

7 (4,7%) svarar vet ej, 5 (3,3%) tror att det har ingen påverkan alls och 4 (2,7%) tror att säljbarheten ökar men att det inte påverkar priset.

Vardera tre (2%) svarar positiv och stor.

Två registrerade svar på vardera mycket stor, bra, god och höjer priset men två svarar också 'tyvärr alltför liten'.

Två är dessutom själva uppfödare och upplever att det inte säljer bättre efter de ston som har ELIT-premiering.

Resterande svarar i fritext och återges i sin helhet nedan utan inbördes ordning i Bilaga 5.

En sammanfattning av deras uppfattning är:

Uppfattningar om ELIT-premieringens betydelse:

Det verkar finnas en blandad uppfattning om hur viktig ELIT-premiering är för ston. För vissa är det en indikator på en hästs genetiska kvalitet och kan höja priset, särskilt om modern har bevisad prestation i sporten. Andra anser att det inte nödvändigtvis ger någon större påverkan på värdet om avkommornas prestationer inte är uppenbara eller om ELIT-premieringen har uppnåtts genom mer begränsade meriter för avkommorna, som exempelvis diplom från unghästtester.

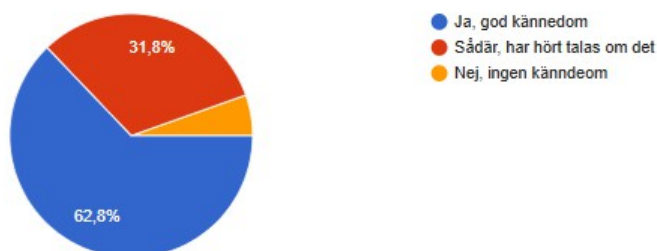
Avkommors påverkan på värde:

Många anser att det är viktigare att titta på de individuella avkommorna och deras prestationer snarare än den ursprungliga ELIT-premieringen. Om ett ELIT-premierat sto har lämnat framgångsrika avkommor i sporten verkar det kunna öka efterfrågan och priset på andra avkommor till det stoet. Om ett sto däremot har erhållit sin ELIT-premiering genom tex diplom på unghästtester utan andra tävlingsresultat verkar det minska dess påverkan på priset.

Köparens roll i värderingen:

Det verkar också finnas en skillnad i hur stor betydelse ELIT-premiering har beroende på köparens kunskapsnivå. För mer erfarna köpare eller professionella ryttare kan ELIT-premiering vara en viktig faktor. De ser det som ett tecken på goda genetiska förutsättningar för framtida prestationer och det tilltalar köpare som prioriterar bevisad prestation och genetisk kvalitet. För amatörer eller mindre erfarna köpare verkar det dock oftast vara individens prestation och egenskaper som spelar större roll än om mödernet är ELIT-premierat. En gemensam åsikt är att priset påverkas av vilken typ av köpare som intresserar sig för hästen.

Nedan följer svar ur avsnittet om Prestationsklassade *, **, *** ston.



Figur 26. Visar fördelningen av svar på frågan 'Har du kännedom om Prestationsklass *, **, *** sedan tidigare?'

De potentiella hästköparna upplever även att de har tidigare bakgrundsinformation om Prestationsklass *, **, *** och 93 (62,8%) av 148 svarar att de har god kännedom om vad det innebär.

47 (31,8%) har hört talas om vad Prestationsklass *, **, *** för ston är och 8 (5,4%) anger att de inte har någon kännedom sedan tidigare.



Figur 27. Visar fördelningen av svar på frågan 'Hur viktig är en Prestationsklass *, **, *** på modern när du söker föl/unghest?'

På frågan om de anser att Prestationsklass *, **, *** på modernet är viktigt i sökandet efter att köpa föl eller unghäst upp till och med 2 år svarar 69 (46,6%) att det är ganska viktigt.

54 (36,5%) anser att det är oviktigt, 20 (13,5) tycker att det är mycket viktigt och en vet ej.

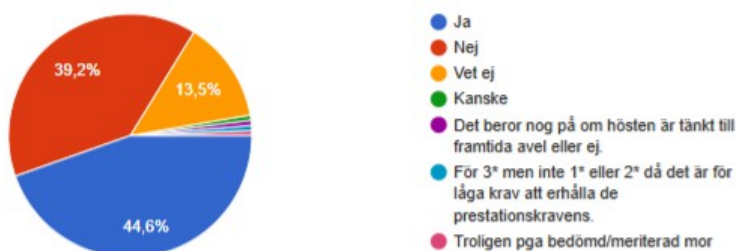
De resterande fyra svarar i fritext enligt nedan utan inbördes ordning.

'Prestation på stostammen viktigare. Kan vara en ung moder från prestationsstam.'

'Är inte intressant då det finns många ston som inte är bedömda som trots det haft topprestationer som inte är infört i svenska register.'

'Det beror nog på om hästen är tänkt till framtida avel eller ej.'

'Skulle inte säga viktigt, men intressant.'



Figur 28. Visar fördelningen av svar på frågan 'Skulle du betala mer för en fölunge med Prestationsklassat *, **, *** möderne? (Om där finns två likvärdiga individer med likvärdiga egenskaper och stam.)'

I nästa fråga skall de potentiella hästköparna ta ställning till huruvida de skulle betala mer för ett föl med Prestationsklassat *, **, *** möderne om det även fanns en likvärdig fölunge med likvärdiga egenskaper utan prestationsklass *, **, *** på modernet.

66 (44,6%) svarar ja, de hade betalat mer för en med Prestationsklassat *, **, *** möderne.

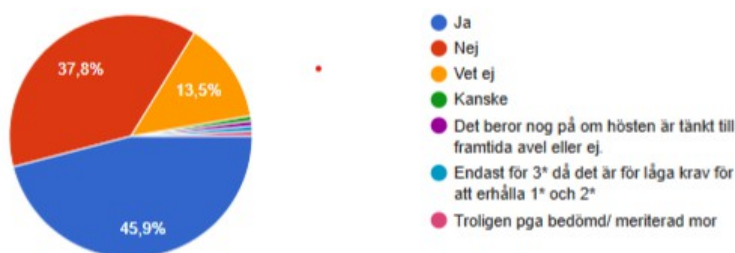
58 (39,2%) svarar nej, 20 (13,5%) svarar vet ej och en svarar kanske.

De resterande tre svarar i fritext enligt följande:

'Troligen pga bedömd/meriterad mor.'

'För 3* men inte 1* eller 2* då det är för låga krav att erhålla de prestationskravens.'

'Det beror nog på om hästen är tänkt till framtida avel eller ej.'



Figur 29. Visar fördelningen av svar på frågan 'Skulle du betala mer för en **unghäst upp till 2 år med Prestationsklassat *, **, *** möderne?** (Om där finnstvå likvärdiga individer med likvärdiga egenskaper och stam)

I följande fråga är frågeställningen den samma som i föregående fråga men ändrad till unghäst upp till och med 2 år.

68 (45,9%) svarar ja, de hade betalat mer för en unghäst upp till och med 2 år med Prestationsklassat *, **, *** möderne även om det fanns en unghäst med likvärdiga egenskaper och stam utan samma prestationsklass på mödernet.

56 (37,8%) svarar nej, 20 (13,5%) svarar vet ej och en svarar kanske.

Även här svarar tre med fritext.

'Troligen pga bedömd/meriterad mor.'

'Endast för 3* då det är för låga krav för att erhålla 1* och 2*'

'Det beror nog på om hästen är tänkt till framtida avel eller ej.'

På frågan om vad de tror att Prestationsklassade *, **, *** ston har för påverkan på pris och säljbarhet för avkomman svarar 18 (12,1%) liten, 14 (9,4%) ingen och 10 (6,7%) vet ej.

Fem (3,3%) svarar bra, fyra (2,7%) ganska stor, fyra (2,7%) stor, tre (2%) mycket och två (1,3%) svarar höjer.

Resterande svarar i fritext och redovisas i bilaga 6 och en generalisering av svaren följer nedan.

Många anser att ett sto som har presterat bra på tävlingar eller har genomfört framgångsrika unghästtester har ett högre värde och ökar chanserna för att avkomman också får bra förutsättningar. Prestationerna, både hos stoet och dess avkommor, ses som viktiga för att kunna förutsäga kvaliteten på framtida avkommor vilket tros påverka säljbarheten och priset. Ett prestationsklassat *, **, *** sto anses ofta vara mer attraktivt än ett sto utan bevisad prestation.

Prestationerna hos stoet anses spela en relativt stor roll för säljbarheten och priset, särskilt för köpare med ambitioner inom tävling eller avel. Kunskap om avel och prestation är avgörande för hur stor påverkan prestationsklass *, **, *** har på priset. För hobbyköpare utan erfarenhet av avel är prestationen mindre viktig. I allmänhet verkar ett prestationsklassat sto, framför allt de med högre klass som ***, ha ett högre värde och öka chanserna att avkomman också blir framgångsrik. Exteriör och psyke spelar också en roll men för vissa köpare är dock mödernet mer betydelsefullt än själva prestationerna.

I den avslutande frågan ges de som svarat på enkäten möjligheten att utveckla eller skicka med tillägg till det de redan svarat på.

95 (64,1%) svarar nej, 11 (7,4%) svarar inte alls och två (1,3%) svarar vet ej.

Resterande svarar i fritext och finns i sin helhet i Bilaga 7.

Sammanfattningen av svaren är:

Kritik mot prestationsklass *, **, *** och ELIT-premieringen:

Många anser att prestationsklassning och ELIT-premiering inte alltid ger tillräcklig information om stoets verkliga kapacitet eller nedärvningsförmåga. Kritiken fokuserar på att dessa system ofta inte speglar stoets faktiska prestationer på tävlingsbanan eller dess långsiktiga hälsa och hållbarhet. Speciellt de lägre prestationsklasserna *, ** anses ha liten betydelse för många köpare.

Vikt av hållbarhet och hälsostatus:

Det verkar finnas ett starkt fokus på hästens hållbarhet och mentala egenskaper hos många av köparna. De verkar vilja undvika avkommor till ston med skador eller dålig hälsostatus och de betonar vikten av att stoet har en lång och hållbar karriär. Detta anses som mer värdefullt än endast att titta på prestationer i unga år eller höga prestationer i en prestationsklass.

Värdet av stostam och nedärvning:

Många betonar också betydelsen av ett bevisat, starkt moderne och stostam framför bara individuell prestation. Det anses vara viktigare att se på nedärvning genom flera generationer snarare än att enbart fokusera på om ett sto har blivit ELIT-premierat. Det tycks handla om långsiktig kvalitet och förmåga att producera bra avkommor och inte bara om stoets enskilda prestationer.

Personlighet och mentalitet är avgörande:

För många köpare är hästens personlighet, temperament och egenskaper viktigare än den specifika prestationen på tävlingsbanan. Detta kan vara särskilt relevant för hobbyryttare eller dem som inte har ambitioner att tävla på elitnivå. Mentalitet och ridbarhet anses avgörande för hur hästen kommer att fungera i framtiden.

Kritik mot systemets komplexitet:

Många uttrycker att det är förvirrande och svårt att förstå betydelsen av prestationsklasser och ELIT-premiering, eftersom det inte alltid finns tydlig information om vad dessa klassificeringar faktiskt innebär. Det verkar finnas en önskan om en mer transparent och lättförståelig systematik där både köpare och uppfödare kan göra bättre bedömningar av hästens potential.

Individens kvalitet över stam:

Även om stam och prestation är viktiga betonas det att hästens individuella kvalitet är den mest avgörande faktorn vid köp. Detta verkar gälla särskilt för köpare som söker en häst som de kan arbeta med och utveckla, snarare än enbart en häst som har högt klassificerat moderne.

Marknadens påverkan:

Det verkar finnas en differens mellan hur köpare och säljare värderar hästar och i slutändan är det marknaden som styr priser genom efterfrågan. De verkar tycka att priserna ibland kan drivas upp av system som inte alltid reflekterar hästens faktiska kvalitet eller potential.

Avelns långsiktiga utveckling:

Det finns en önskan att aveln ska fokusera mer på långsiktig hållbarhet, ridbarhet och mentalitet snarare än att bara se till att uppnå kortsiktiga prestationer i tävling. Det verkar anse det viktigt att undvika avel med mediokra ston, ofta baserat på känslomässiga skäl, och istället sträva mot att höja kvaliteten på avelsstona och främja kvalitet i nedärvningen.

Observation av ELIT-föl auktionen under SWB Equestrian Weeks dressyr

Fölen under dressyrveckan såldes för belopp mellan 7 000 Euro och 50 000 Euro med en totalsumma på 317 000 Euro, medelpris 16 684 Euro och ett medianpris på 13 000 Euro.

Flera av fölungarna såldes utomlands till spekulanter via online-auktionen och två fölunger visades inte fram för publik av olika anledningar och var alltså inte möjliga att buda på.

Mödrarnas avelsindex sträckte sig från 116 – 153 och det fanns stor spridning med både högt meriterat moderne med både ***-prestationsklass och ELIT-premiering på samtliga i de tre led som anges till ganska knapphändiga meriter med endast A-premiering i något av leden inom SWBs avelsvärde- och prestationsklassificeringar.

I tabellen nedan finns namn, kön och fadershingstar i tre led på första raden.

Andra raden redogör för försäljningssumma, antal unika budgivare och vart de såldes.

Den tredje raden visar mödernet och där är endast avelsindex för modern angivet samt ELIT/A-premiering och/eller Prestationsklass *, **, *** på mödernet i tre led.

1. Betelgeuse W, hingst e. Be Sure ue. Valverde uue. San Amour I
Struken innan auktionen
u. Avelsindex 135 + ***-prestationssto, uu. - , uuu. -
2. Clara FS, sto e. Bon Courage ue. Fürstenball uue. Warsteiner
8 500 Euro 5 budgivare live, 1 budgivare online Såld till USA
u. Avelsindex 120, uu. - , uuu. -
3. Pringles VH, hingst e. Proud James ue Springbank II VH uue. Akribori
22 000 Euro 10 budgivare live, 2 budgivare online Såld till Danmark
u. Avelsindex 146 + ***-prestationssto, uu. *-prestationssto + ELIT, uuu. *-prestationssto + ELIT
4. Fancy Vienna V, sto e Fifty-Fifty ue. Zafferano uue. Metall
8 500 Euro 5 budgivare live, 1 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld till Sverige
u. Avelsindex 122 + *-prestationssto, uu. - , uuu. -
5. Divinity Knock E, sto e. Knockando VH ue. Dimaggio uue. Sandro Hit
Struken innan auktionen
u. Avelsindex 150, uu. - , uuu. -
6. Lyckes Savannah, sto e. Franklin ue Don Schufro uue. Warsteiner
7 000 Euro 4 budgivare live, 1 budgivare telefon Såld i ridhuset
u. Avelsindex 130 + ***-prestationssto, uu. ELIT, uuu. ELIT
7. BE Opium, hingst e. Opoque ue. Dalwhinnie uue. Akribori
17 000 Euro 7 budgivare live, 2 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld till Sverige
u. Avelsindex 116 + A, uu. A, uuu. -
8. Bellissima II VH, sto e. Be Sure ue. Oban VH uue. Dalwhinnie
11 000 Euro 6 budgivare live, 1 budgivare online Såld till Sverige
u. Avelsindex 145 + ***-prestationssto, uu. ***-prestationssto + ELIT, uuu. ***-prestationssto + ELIT
9. Double D MVG, hingst e Hesselhöj Double Up ue. Fürstenball uue. Londonderry
13 000 Euro 7 budgivare live, 1 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld till Danmark
u. Avelsindex ? / 142, uu. ***-prestationssto, uuu. ELIT

10. Djamie, hingst e. Proud James ue. Janeiro Platinum uue. De Niro
10 000 Euro 5 budgivare live, 1 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex 134 + **-prestationssto, uu. - , uuu. -

11. Belissa SL, sto e Blue Hors Baron ue. Bon Coeur, uue. Davinci
9 000 Euro 4 budgivare live, 2 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld till USA
u. Avelsindex 139 + ***-prestationssto, uu. - , uuu. -

12. Kaleo af Ekeby, hingst e. Knockando VH ue. Zuidenwind, uue. Don Fredrico
7 000 Euro 4 budgivare live Såld i ridhuset
u. Avelsindex 138, uu. A, uue. -

13. Espérance VH, sto e Escanto PS ue. Springbank II VH, uue. Morricone
42 000 Euro 13 budgivare live, 2 budgivare online Såld till Danmark
u. Avelsindex 153, uu. - , uue. -

14. Limbus, hingst e. Le Formidable ue. Grand Galaxy Win uue. Skovens Rafael
11 000 Euro 7 budgivare, 1 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex 139, uu. ***-prestationssto, uuu. -

15. Yxebo Silver Sun, sto e Be Sure ue. Don Juan de Hus uue. Son Schufro
18 000 Euro 8 budgivare live, 2 budgivare online Såld till USA
u. Avelsindex 138, uu. - , uuu. -

16. Knockout SSL, hingst e. Knockando VH ue. Suarez uue. Fürst Romancier
20 000 Euro 11 budgivare live, 2 budgivare online Såld till Danmark
u. Avelsindex 128 + *-prestationssto, uu. - , uuu. -

17. Vesper i Bo, sto e. Proud James ue. Valverde uue. First Wish
11 000 Euro 3 budgivare live, 2 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld i ridhuset
u. Avelsindex 141 + ***-prestationssto, uu. ***-prestationssto + ELIT, uuu. ***-prestationssto + ELIT

18. King Olav, hingst e. So Perfect ue. Everdale uue. Hohenstein
50 000 Euro 9 budgivare live, 1 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld till Danmark
u. Avelsindex 122 + **-prestationssto, uu. ELIT, uue. -

19. BE Fröken Beatrix, sto e. Be Sure ue. Heston for U uue. Bernstein
14 000 Euro 7 budgivare live, 2 budgivare online Såld till USA

u. Avelsindex 137 + ***-prestationssto, uu. ELIT, uuu. ELIT

20. Lagavulin VH, hingst e. Straight Horse Leonardo ue. For Emotion, uue. Floricello
14 000 Euro 10 budgivare live, 1 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex ?, uu. ***-prestationssto, uuu. ELIT

21. Judy Garland MVG, sto e. Fifty Fifty ue. Janeiro Platinum, uue. Sack
25 000 Euro 12 budgivare live, 1 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex 142 + ***-prestationssto, uu. ELIT, uuu. ELIT

Observation av ELIT-föl auktionen under SWB Equestrian Weeks hoppning

Fölen under hoppveckan såldes för belopp mellan 8 500 Euro och 28 000 Euro där totalsumman uppgick till 344 500 Euro, medelsumman var 14 354 Euro och medianpriset blev 14 000 Euro.

Ett flertal föl såldes utomlands till spekulanter via online-auktionen och en förlunge visades inte fram live för publiken utan fanns endast att buda på via video.

Avelsindex för mödrarna hade en spridning mellan 106 – 145 och även bland dessa fölungar fanns en stor spridning på mödernet baserat på SWBs meriter. Allt ifrån både ***prestationsklass + ELIT till ingen registrerad klassificering alls.

I tabellen nedan finns namn, kön och fadershingstar i tre led på första raden.

Andra raden redogör för försäljningssumma, antal unika budgivare och vart de såldes.

Den tredje raden visar mödernet och där är endast avelsindex för modern angivet samt ELIT/A-premiering och/eller Prestationsklass *, **, *** på mödernet i tre led.

1. Buxus af Hagalund, hingst e. Cardento ue. Kannan uue. Cumano
13 000 Euro 5 budgivare live, 3 budgivare online Såld till Tyskland
u. Avelsindex 131, uu. - , uuu. -
2. Dahlia MP, sto e. Asterix de Couleur ue. Orlando uue. Cardento
9 000 Euro 6 budgivare live Såld i ridhuset
u. Avelsindex 133, uu. - , uuu. -
3. Chicago Blue, hingst e. Chou Blue ue. London (ex. Carembar de Muze) uue. Cardento
14 000 Euro 9 budgivare live, 2 budgivare online Såld till Sverige
u. Avelsindex ?, uu. - , uuu. ELIT
4. Vincero, hingst e. Singular LS La Silla ue. Careful uue. Corland
17 000 Euro 8 budgivare live, 1 budgivare telefon Ropades tillbaka
u. Avelsindex 141, uu. ELIT, uuu. -

5. Ellamore SK, sto e. El Barone 111 Z ue. Eldorado van de Zeshoek uue. Quattro B
11 000 Euro 5 budgivare Såldes i ridhuset
u. Avelsindex ?, uu. - , uuu. -

6. Emilion Dreams N, hingst e. Emerald van't Ruytershof ue. Baltimore uue. Amulet
8 500 Euro 6 budgivare live, 1 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex 106, uu. A, uuu. -

7. It Girl M&M, sto e. Asterix de Couleur ue. Click and Cash uue. Dammen
11 000 Euro 5 budgivare live, 2 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld till Sverige
u. Avelsindex 133 + **-prestationssto, uu. ***-prestationssto + ELIT, uuu. ELIT

8. Boom ShakaLaka EliTH, hingst e. Casalou PS ue. Conthargos, Cardento
14 000 Euro 6 budgivare live, 2 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex ? / 145, uu. ***-prestationssto + ELIT, uuu. ELIT

9. Nutella Daze-W, sto e. Kasanova de la Pomme ue. Cardento uue. Diamond Serpent
22 000 Euro 9 budgivare live Såld i ridhuset
u. Avelsindex 131, uu. ELIT, uuu. -

10. Chicco ES, hingst e. Chacoon Blue ue. Diamant de Semilly uue. Narcos II
16 000 Euro 9 budgivare live, 2 budgivare online Såld till Sverige
u. Avelsindex 125, uu. - , uuu. -

11. SRi Lanka, sto e. Tangelo van de Zuuthoeve ue. Chianti's Dream uue. Pandur
12 000 Euro 8 budgivare live, 1 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld i ridhuset
u. Avelsindex 126, uu. - , uuu. -

12. Miramis, hingst e. Kannan Jr ue. For Pleasure uue. Graf Sponeck Visades online
10 000 Euro 7 budgivare live, 1 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld i ridhuset
u. Avelsindex 119 , uu. - , uuu. -

13. Aurora Classic SB, sto e. Asterix de Couleur ue. Untouched uue. Concorde
12 000 Euro 7 budgivare live, 1 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex ? / 130, uu. -, uuu. -

14. Cartouche, hingst e. Caracas ue. Diamant de Semilly uue. Calato
10 000 Euro 5 budgivare live, 1 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex 126, uu. - , uuu. -

15. Horsepartners Thelma, sto e. Casallco ue. Vivant van de Heffinck uue. Chacco-Blue
15 000 Euro 5 budgivre live Såld i ridhuset
u. Avelsindex ?, uu.- , uuu. -

16. Northern Barony LVST, hingst e. El Barone 111 Z ue. Stakkato uue. Embassy I
13 000 Euro 7 budgivre live, 1 budgivre online Såld i ridhuset
u. Avelsindex 130, uu. ELIT, uuu. ELIT

17. Just For Me AH, hingst e. Jasper ue. Emerald van't Ruytershof uue. Quinar
16 000 Euro 8 budgivre live, 1 budgivre online Såld till Sverige
u. Avelsindex ?, uu. -, uuu. -

18. Bellis af Hagalund, hingst e. Uricas vd Kattevennen ue. Cornet Obolensky uue. Quidam de Revel
14 000 Euro 8 budgivre live, 1 budgivre online Såld till Irland
u. Avelsindex ?, uu. - , uuu. -

19. Chini con Candy F, sto e. Conthargos ue. Chin Chin uue. Wertschatz
26 000 Euro 12 budgivre live, 4 budgivre online, 1 budgivre telefon Såld i ridhuset
u. Avelsindex 118 + ELIT, uu. - , uuu. -

20. BE Avalanche, hingst e. Chou Blue ue. Copycat uue. Heartbeat
14 000 Euro 6 budgivre live, 2 budgivre online Såld till USA
u. Avelsindex 130 + *-prestationssto, uu. *-prestationssto, uuu. ELIT

21. Blinded by the Light, hingst e. Emerald van't Ruytershof ue. Berlin (ex. Casper) uue. Contender
15 000 Euro 9 budgivre live, 1 budgivre online Såld i ridhuset
u. Avelsindex ? / 127, uu. - , uuu. -

22. Fashion Queen M&M, sto e. Chaccothage Blue PS ue. Corland uue. Ahorn
14 000 Euro 9 budgivre live, 1 budgivre online Såld i ridhuset
u. Avelsindex ?, uu. - , uuu. -

23. Armorik, hingst e. Asterix de Couleur ue. Lasirco, uue. Dobronck
10 000 Euro 4 budgivre live, 2 budgivre online Såld i ridhuset
u. Avelsindex 122 + A, uu. - , uuu. -

24. Effortless of East, sto e. Ermitage Kalone ue. Giljandro van den Bosrand uue. Indoctro
28 000 Euro 12 budgivre live, 1 budgivre online Såld i ridhuset
u. Avelsindex 132, uu. - , uuu. -

Diskussion

De två enkäterna som skickades ut gav ett väldigt stort gensvar vilket är väldigt roligt men det har också gett många olika riktningar i svaren där inte alla helt håller sig till ämnet. I och med sammanställningen av resultat har fritextfälten generaliserats och sammanfattats till ett mer hanterbart format. Det finns däremot flera viktiga iakttagelser som tas upp till diskussion i kommande stycken. För att värna om deltagarnas anonymitet kommer citat endast följas av huruvida de är uppfödare eller hästköpare.

Det finns indikationer på en tvetydighet om de som svarat på enkäten för potentiella hästköpare kan skilja avelsvärdeklassen och prestationsklassen åt. Ibland blandas och används begreppen tillsammans i vissa frågor och ger en utmaning i att tyda svaren. Det kan även vara en otydlighet i meningarna då flera av de som svarar skriver i talspråk och en del syftesfel påträffas. En stor andel av köparna anser sig ha god kännedom om vad utmärkelserna innebär, 70,9 % för ELIT-premiering samt 62,8% för Prestationsklass *, **, ***. Uppfattningen delas dock inte av uppfödarna där de istället anger att 12,2% av köparna har insikt i ELIT-premieringen och motsvarande 5,7% för Prestationsklass *, **, ***.

En tydlig uppfattning verkar vara att mödernet blir mer och mer viktigt och att vikten av selekterat kvalitativa avelsston bör uppmärksammas mer. Den allmänna uppfattningen är att tävlings- och professionella ryttare har bättre kunskap om ELIT-premiering och Prestationsklass *, **, *** för ston än vad hobbyryttare har.

Kunskapen hos köparna verkar också spela roll för hur mycket prestation påverkar priset. För köpare med mer erfarenhet, som är intresserade av avel eller tävling, är ett prestationsklassat *, **, *** sto ofta mer värdefullt. För hobbyryttare eller köpare utan djupare avelskunskap har prestationen mindre betydelse och de är mer benägna att titta på individens egenskaper snarare än tävlingsmeriter.

'Proffsryttare tittar mer på mödernet än amatörer upplever jag. Samt att mödernet har större betydelse innan avkomman bevisat sin kapacitet på tävlingsbanorna.' - uppfödare

'SWB borde marknadsföra vikten av bra ston i aveln. Ska man få bättre betalt måste köparna bli mer selektiva på vilket möderne avkomman har. Idag får man upplysa de flesta kunderna, som för det mesta varken vet vad ELIT eller prestationsklass är...' - uppfödare

I Sverige verkar prestationsklassade ston ha större betydelse, särskilt för köpare som har ambitioner inom sporten. Utomlands kan dock påverkan vara mindre och där ses andra faktorer, tex tävlingsprestationer, som viktigare. Flera av de hästköpare som svarar i enkäten ställer sig tveksamma till hur svensk avel står sig i konkurrensen mot övriga Europa och anser att:

'Svensk avel inte lika bra som europeisk.' - hästköpare

Många uppfödare anser att tävlingsprestationer och meriter på mödernet bör vara avgörande vid försäljning. Men marknaden är utmanande och många köpare är ofta mer fokuserade på individuella egenskaper och populära hingstar. Det verkar finnas ett behov av ökad medvetenhet och marknadsföring för att lyfta fram betydelsen av bra ston och meriter i aveln. Samtidigt kämpar uppfödarna med att göra verksamheten ekonomiskt hållbar. Det verkar finnas en önskan om att systemet för prestationsklassning och ELIT-premiering ska bli mer transparent och reflektera hästens verkliga kvaliteter, såsom hållbarhet, mentalitet och långsiktig kapacitet. Köpare verkar vara mer intresserade av en hästs individuella egenskaper, stostam och nedärvning, än enbart dess prestationer i unga år. Det verkar också finnas ett växande fokus på hållbar avel som prioriterar långsiktig kvalitet och förmåga att producera friska och hållbara avkommor, snarare än att belöna kortsiktiga prestationer. Här uppfattar jag en intressant frågeställning och vinkling av aveln inför framtiden och ett område värt att belysa.

En tendens till uppgivenhet och bitterhet både mot avelsorganisationen, sinsemellan både uppfödare och köpare

och marknadsläget kan anas på sina ställen. Det går vid flera olika tillfällen att läsa meningar som:

*'Såklart kollar man på stoet vad hon lämnat och levererat själv. Men just ELIT premiering och prestationsstjärnorna under ***, känns bara som ett sätt för avelsförbundet hovra in pengar. Jag ser ju själv i resultat osv om stoet har presterat.'* - hästköpare

'Det är höga kostnader för att ansöka om prestationklass och avelsklass...' - uppfödare

*'***systemet urvattnat då det inte behövs tävlings meriter'* - uppfödare

'Anser att man borde se över prestationsklasser då 2 går att få för sto med diplom på unghästtest vilket inte säger något om hur hästen presterat i sporten.'* - hästköpare

På flera ställen finns också tendensen till att de potentiella köparna anser att säljarna som i många fall är uppfödarna begär ett högre pris på sina föl och unghästar än vad de anser är skäligt. En viss skepticism mot marknadsföring som enbart baseras på etiketter som ELIT-premiering och prestationsklass indikerar på att köpare ibland anser att de måste vara medvetna om att sådana utmärkelser inte nödvändigtvis innebär att hästen är värd det högre priset.

'Jag tror att priser trissas upp pga ovanstående när man kanske egentligen ska lägga mer fokus på psyke och hållbar utveckling.' - hästköpare

'Prestationsklass säger väldigt lite om den verkliga kapaciteten och förmågan. Klart att egna meriter på tävling hos mamman väger mycket, men om den har gått ett treårstest och inget mer säger det inte så mycket för oss köpare.' - hästköpare

I undersökningen av mödernet på de selekterade fölen till Elitfölauctionen stötte jag på en del intressanta iakttagelser. Dels var det flera av stona som saknade avelsindex helt och hållet. Det fanns inte någon direkt gemensam nämnare på anledningen till att de saknade avelsindex vad jag kunde finna. Det var både äldre och yngre ston med eller utan tidigare avkommor samt både svensk och utlandsfödda ston. Några av stona som saknade avelsindex vid tiden för bakgrundskontrollen inför Elitfölauctionen hade däremot fått avelsindex i samband med detta arbetets slutgiltiga sammanställning i slutet av mars. De som saknar avelsindex är markerade med ? i tabellerna från auktionerna, Hade stona senare fått avelsindex vid slutskedet av arbetet noterades det också i kombination med ?.

Dels var det flera av stona både i första, andra och tredje led som innehade meriter nog för ELIT-premiering och Prestationsklass *, **, *** men saknade registrering för det. Tillsammans med information från fritextfält i uppfödarnas enkät kom det fram att de inte alltid anser det prioriterat att söka den officiella utmärkelsen.

'Har ston som skulle vara berättigade till prestationsklasser men ej sökt det, spekulanter kan själva se tävlingsresultat på TDB.' - uppfödare

Även de potentiella hästköparna upplever att det finns ett mörkertal inom registreringen av ELIT-premierade och Prestationsklassade *, **, *** ston och de ställer sig tveksamma till utmärkelsernas relevans i frågan om pris och säljbarhet ökar.

'Eftersom många ston med mycket prestation på både sig själva, syskon, avkommor och släktingar inte automatiskt läggs in i den svenska blup databasen om du som stoägare inte gör det så är både ELIT och prestations klass idag helt oviktigt bland kunderna.' - hästköpare

'Ibland. Men det säger bara att det är bevisat god förvärvning i SWB. Man kan ju ha ston som har bevisat betydligt bättre förvärv i annat förbund.'

- uppfödare om ELIT-premierade ston påverkar säljbarhet och intresse

'Är inte intressant då det finns många ston som inte är bedömda som trots det haft toppprestationer som inte är infört i svenska register.'

*- en hästköparens svar på frågan om de anser att Prestationsklassade *, **, *** ston på mödernet är av vikt vid köp av föl och unghäst upp tom 2 år.*

Upplevelsen av att det inte lönar sig med att ansöka om prestationsklass bekräftas också av att många uppfödare inte tydligt märker av någon skillnad i säljbarhet eller pris relaterat till utmärkelserna jämfört med sina övriga ston. Detta kan också bidra till en viss tveksamhet mot att anmäla och registrera sina ston för klassificeringen hos SWB.

*'Jag har inte märkt någon påverkan. Jag har två ston med klass ** men ingen är speciellt mer säljbar än någon utan stjärnor.'* - uppfödare

'Inte på just stjärnorna, för få vet om det, men motivet till stjärnorna är kvalitetsmärkning och ett plus.' - uppfödare angående om de sålt föl efter Prestationsklassade *, **, *** ston i högre prisklass

'Om de har tävlingsresultat ja men inte prestationsklassningen i sig.' - uppfödare

Farhågan om att det inte lönar sig att ansöka om avelsvärde- eller prestationsklass bekräftas också delvis av svar i fritext från köparnas enkät. Flera anser att det är viktigt med prestationer och arvbara egenskaper från både hingstens och stoets sida men ställer sig tveksamma mot vad utmärkelserna inom SWB bidrar med på den faktiska försäljningsmarknaden.

'Det beror helt på hur stoet är ELIT-premierad, har hon lämnat avkommor som går bra i sporten har det stor påverkan. Har hon fått sitt ELIT genom att avkommorna hoppat diplom på 3 års och senare inte presterat på tävlingsbanan är det inget som påverkar priset för mig.' - hästköpare

'Jag anser att SWBs krav för Elitston är för låg. Prestationsston som gjort något själva dvs tex hoppat I40 är intressant som möderne. Men ett sto som bara spottat ut ett par fina avkommor och blivit ELIT är obetydligt.' - hästköpare

En återkommande trend med reflektioner om prestationerna och vad för krav som ställs inom de olika klassificeringarna går att urskilja. Många är rörande överens om att det är önskvärt med någon form av prestation, flera anger däremot att de uppmärksammar tävlingsresultat i sporten mer än övriga resultat. Här verkar både

uppfödare och köparna överens om att det oftare är tävlingsmeriter som avgör och att det även avgör vad andra individer i stammen presterat, som till exempel syskon och deras avkommor.

Ett prestationsklassat sto, särskilt om det har uppnått Prestationsklass ***, anses ofta ha en högre säljbarhet på avkommorna. Det kan öka chanserna för att avkomman blir framgångsrik i framtida tävlingar, och därmed kan priset på fölen höjas. Däremot verkar en prestation via unghästbedömningar eller lägre tävlingsklasser inte alltid ha samma stora påverkan på priset.

För många köpare är det inte bara själva prestationen som räknas, utan även avkommans fysiska egenskaper som benställning, kroppstyp och psyke. Dessa faktorer påverkar ofta hur köpare ser på hästen de avser köpa och dess framtidsutsikter. För vissa är det dessutom viktigare att titta på modernet och andra genetiska faktorer än på enbart prestationer.

'Prestation på modernet är otroligt viktigt om man vill sälja föl och yngre unghästar. Dock är inte ELIT eller stjärnor avgörande utan det är tävlingsmeriter och avkommors sådana som avgör.'
- uppfödare

'Beror även på här hur de har fått sin prestationsklass genom tävling påverkar priset genom unghästbedömning påverkar priset mindre.' - hästköpare

'Även här är det svårt att separera utnämningen från prestationerna i sig, men att stoet presterat själv på tävlingsbanan eller åtminstone gjort ett bra unghästtest är mycket positivt i mina ögon. Om fölen är likvärdiga och den ena mamman har presterat och den andra inte kan jag tänka mig en prisskillnad på 10-20%.' - hästköpare

*'Ett sto med *** kan absolut vara mer värt att köpa från men inte övriga klasser.'* - hästköpare

'För 3 men inte 1* eller 2* då det är för låga krav att erhålla de prestationskravens.'* - hästköpare

Trenden påvisar även att köparna till hoppstammade föl och unghästar lägger mer vikt vid tävlingsresultat i härstamningen, medan för gångartsfölen är individernas exteriör och rörelser av störst betydelse. Gemensamt är att båda disciplinerna önskar mer synliggörande av stostammarna och att det ges möjlighet till snabba avelsframsteg. Att invänta ELIT eller prestationsklass *, **, *** fördröjer resultatet av aveln vilket gör att stona och deras härstamning hinner bli föråldrad.

'Lyft fram stonas prestationer mer i alla möjliga sammanhang.' - hästköpare

*'Både ELIT ston och * ston kommer upp i ålder och ger långsamma avelsframsteg.'* - hästköpare

I analysen av de fölungar som såldes för högst respektive lägst prissumma under auktionerna på SWB Equestrian Weeks jämförde jag de emot varandra vad gällande prissumman, budgivare och meriterna på modernet.

De tre föl som såldes för högst prissumma under gångartsveckan blev följande:

King Olav, hingst e. So Perfect ue. Everdale uue. Hohenstein

50 000 Euro 9 budgivare live, 1 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld till Danmark

u. Avelsindex 122 + **-prestationssto, uu. ELIT, uue. -

Espérance VH, sto e Escanto PS ue. Springbank II VH, uue. Morricone
42 000 Euro 13 budgivare live, 2 budgivare online Sald till Danmark
u. Avelsindex 153, uu. - , uuu. -

Judy Garland MVG, sto e. Fifty Fifty ue. Janeiro Platinum, uue. Sack
25 000 Euro 12 budgivare live, 1 budgivare online Sald i ridhuset
u. Avelsindex 142 + ***-prestationssto, uu. ELIT, uuu. ELIT

King Olav blev den förlunge som såldes för högst prissumma under gångartsveckan på SWB Equestrian Weeks. Intresset för honom uppgick i 11 unika budgivare och han såldes till Danmark för hela 50 000 Euro. Mödernet däremot ligger ganska lågt till medel med 122 i avelsindex och **-prestationsklass för modern och ELIT på mormodern.

Espérance VH såldes för den näst högsta summan 42 000 Euro med 15 budgivare. Hans mamma har det högsta avelsindexet 153 men i övrigt inga av de meriter på mödernet som är värderade inom SWB och som ligger till grund för den här rapporten.

Judy Garland MVG som såldes för 25 000 Euro med 13 budgivare hade bland de högsta meriterna på mödernet. Moderns avelsindex 142 är bland de högre och hon innehar också ***-prestationsklass, samt att mormor och mormorsmor är ELIT.

Gemensamt för de föl som såldes för högst prissumma är att alla tre föl har en stark härstamning med framför allt hingstar som både har presterat och är erkända inom sin gren. De kommer från blodlinjer som är kända för att producera hästar med god tävlingspotential, vilket verkar göra dem eftertraktade av många ryttare som söker framtida tävlingshästar. Mödernet avelsindex är bland de högsta för både Espérance VH och Judy Garland MVG medan King Olavs mor har ett av de lägre avelsindexen för den sammanlagda gruppen föl.

De fyra föl som såldes för lägst prissumma under gångartsveckan blev följande:

Lyckes Savannah, sto e. Franklin ue Don Schufro uue. Warsteiner
7 000 Euro 4 budgivare live, 1 budgivare telefon Sald i ridhuset
u. Avelsindex 130 + ***-prestationssto, uu. ELIT, uuu. ELIT

Kaleo af Ekeby, hingst e. Knockando VH ue. Zuidenwind, uue. Don Fredrico
7 000 Euro 4 budgivare live Sald i ridhuset
u. Avelsindex 138, uu. A, uue. -

Fancy Vienna V, sto e Fifty-Fifty ue. Zafferano uue. Metall
8 500 Euro 5 budgivare live, 1 budgivare online, 1 budgivare telefon Sald till Sverige
u. Avelsindex 122 + *-prestationssto, uu. - , uuu. -

Clara FS, sto e. Bon Courage ue. Fürstenball uue. Warsteiner
8 500 Euro 5 budgivare live, 1 budgivare online Sald till USA
u. Avelsindex 120, uu. - , uuu. -

Lyckes Savannah såldes för lägst prissumma under gångartsveckan och intresset var ganska svalt med totalt 5 budgivare. Den här följungen innehar egentligen en av de högsta meriterna på mödernet i avseendet för vad den här undersökningen granskar med ***-prestationssto som moder och ELIT på både mormor och mormorsmor. Inte heller avelsindexet för modern är lågt med 130 utan det är högre än för den följunge som såldes för högst prissumma.

Kaleo af Ekeby såldes för samma summa som Lyckes Savannah men med färre budgivare, endast 4, och han har lägre meriterat möderne. Däremot är avelsindexet 138 något högre på hans mamma jämfört med Lyckes Savannah.

Fancy Vienna V och Clara FS som båda såldes för 8 500 Euro var saknar däremot nästintill helt de meriter på mödernet som undersöks. Båda följungarnas mödrar har lägre avelsindex, 122 respektive 120, än Lyckes Savannah och Kaleo af Ekeby som såldes för 1 500 Euro mindre, och de hade fler intressenter med 7 respektive 6.

Det går inte heller att dra en tydlig parallell med vilka hingstar som använts till respektive sto för att få fram en klar bild av vilka parametrar som påverkar intresse, säljbarhet och prisbild. Både Judy Garland MVG som såldes för 25 000 Euro och Fancy Vienna V som såldes för 8 500 Euro var efter samma hingst Fifty-Fifty. Skillnaden ligger här istället på mödernet vilket var mer meriterat hos Judy Garland MVG och alltså kan indikera att ett mer meriterat möderne med ELIT och ***-prestationsklass kan höja prisbilden och säljbarheten på gångartsfö. l.

Även Kaleo af Ekeby som såldes för 7 000 Euro hade en bror med efter samma hingst Knockando VH, Knockout SSL såldes istället för 20 000 Euro. Avelsindexet för Kaleo af Ekebys mor är högre än Knockout SSL men i övrigt finns det inte särskilt höga meriter inom ELIT-premiering eller Prestationsklass på någon av mödernelinjerna. Det gör att det blir svårt att finna något direkt samband eller orsak till varför det skiljer 13 000 Euro mellan de båda hingstfölen avseende både meriter och blodslinjer.

Knockout SSL, hingst e. Knockando VH ue. Suarez uue. Fürst Romancier

20 000 Euro 11 budgivare live, 2 budgivare online

Såld till Danmark

u. Avelsindex 128 + ***-prestationssto, uu. - , uuu. -

Sett till rena avelsvärde- och prestationsklasser innehar Bellissima II VH och Vesper i Bo det högst meriterade mödernet i de klasser som SWB använder sig av och borde således också ha genererat högst prissumma med flest unika budgivare om meriterat möderne och prisbild skall följas åt. Men så var inte fallet, de såldes för vardera 11 000 Euro med 7 respektive 6 budgivare.

Bellissima II VH, sto e. Be Sure ue. Oban VH uue. Dalwhinnie

11 000 Euro 6 budgivare live, 1 budgivare online

Såld till Sverige

u. Avelsindex 145 + ***-prestationssto, uu. ***-prestationssto + ELIT, uuu. ***-prestationssto + ELIT

Vesper i Bo, sto e. Proud James ue. Valverde uue. First Wish

11 000 Euro 3 budgivare live, 2 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld i ridhuset

u. Avelsindex 141 + ***-prestationssto, uu. ***-prestationssto + ELIT, uuu. ***-prestationssto + ELIT

En möjlig faktor i kartläggningen om vad som avgör säljbarhet och prisbild kan vara vem och hur erkänd uppfödaren är. En del av de större uppfödarna som har lyckats med sin avel under många år kan inge en trygghet och förväntan av att även fölet köparen är spekulant på kommer att utvecklas till en kvalitativ och lovande häst för framtida sportprestationer.

'Inom avel överlag så tror jag att många väger in vem det som är fött upp hästen, som jag skrev innan så kan du ha en otroligt bra häst men har du inte rätt namn så är det inte så säkert att du får de pengarna du vill ha eller sålt den överhuvudtaget.' - uppfödare

'Kanske inom ridsporten men inte inom fullblodsaveln. Ofta känns det som att man tittar mer på vem som fött upp hästen än hästen och stammen, "bra" uppfödare kan sälja hästar med ex dålig benställning medan en "sämre" eller mindre känd kan ha svårt att sälja en häst med en superbra stam' - uppfödare

De tre föl som såldes för högst prissumma under hoppveckan blev följande:

Effortless of East, sto e. Ermitage Kalone ue. Giljandro van den Bosrand uue. Indoctro
28 000 Euro 12 budgivare live, 1 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex 132, uu. - , uuu. -

Chini con Candy F, sto e. Conthargos ue. Chin Chin uue. Wertschatz
26 000 Euro 12 budgivare live, 4 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld i ridhuset
u. Avelsindex 118 + ELIT, uu. - , uuu. -

Nutella Daze-W, sto e. Kasanova de la Pomme ue. Cardento uue. Diamond Serpent
22 000 Euro 9 budgivare live Såld i ridhuset
u. Avelsindex 131, uu. ELIT, uuu. -

Effortless of East var den förlunge som såldes för högst prissumma under hoppveckan på SWB Equestrian Weeks. Hon såldes för 28 000 Euro och hade 13 unika budgivare som visade intresse. Modern har 132 i avelsindex men det är också det enda i möderneinformation som matchar den här undersökningen.

Näst högst i prisbild hamnade Chini con Candy F med 26 000 Euro och hon hade 17 budgivare. För den här förlungen var meriterna inom SWB lite högre med ELIT för modern och ett avelsindex på 118 vilket är det näst lägsta för de hoppstammade förlens mödrar. I övrigt saknade modernelinjen meriterna som räknas in i den här undersökningen.

Nutella-Daze W såldes för 22 000 Euro med 9 budgivare. Modern har ett avelsindex på 131 och mormodern är ELIT-premierad, i övrigt inga fler utmärkelser här heller.

Gemensamt mellan dessa är ganska lite ELIT och/eller Prestationsklassade *, **, *** ston på mödernet men de har istället stark internationell härstamning och är fallna efter hingstar som är eller har varit i internationell toppsport och stationerade ute i Europa.

De fem föl som såldes för lägst prissumma under hoppveckan blev följande:

Emilion Dreams N, hingst e. Emerald van't Ruytershof ue. Baltimore uue. Amulet
8 500 Euro 6 budgivare live, 1 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex 106, uu. A, uuu. -

Dahlia MP, sto e. Asterix de Couleur ue. Orlando uue. Cardento
9 000 Euro 6 budgivare live Såld i ridhuset
u. Avelsindex 133, uu. - , uuu. -

Armorik, hingst e. Asterix de Couleur ue. Lasirco, uue. Dobronck
10 000 Euro 4 budgivare live, 2 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex 122 + A, uu. - , uuu. -

Miramis, hingst e. Kannan Jr ue. For Pleasure uue. Graf Sponeck Visades online
10 000 Euro 7 budgivare live, 1 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld i ridhuset
u. Avelsindex 119 , uu. - , uuu. -

Cartouche, hingst e. Caracas ue. Diamant de Semilly uue. Calato
10 000 Euro 5 budgivare live, 1 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex 126, uu. - , uuu. -

Emilion Dreams N blev hoppveckans lägst betalda fölunge. Han såldes för 8 500 Euro och hade 7 budgivare som visade intresse för honom. Hans mor var det sto med lägst avelsindex av de som finns att finna på båda veckornas auktioner med 106. I övrigt för mödernelinjen återfinns A-premiering på mormor och mormorsmor har utmärkelser i KWPN.

Dahlia MP saknar helt de premieringar och klassificeringar på mödernet som undersöks i detta arbete och såldes för 9 000 Euro vilket var det näst lägsta bland hoppfölen. Med sina 6 budgivare blev det ändå en viss budgivning i hallen.

Armorik, Miramis och Cartouche såldes samtliga för 10 000 Euro vardera. Avelsindexen för mödrarna är relativt snarlika med 122, 119 och 126. Armoriks mor har A-premiering medan både Miramis och Cartouches mormorsmor har utmärkelser i utländska förbund, HANN och KWPN. I övrigt saknar mödernet de i SWB registrerade avelsvärde- och prestationsklassningarna. Av dem hade Miramis mest intressenter med 9 budgivare och de andra två hade 6 budgivare vardera.

En gemensam nämnare bland dessa lite lägre betalda fölungarna är att de saknar framstående meriter på mödernet och att de jämfört med fölen i den högre prisklassen inte har samma slagkraft på hingstlinjerna heller.

Två av de lägst betalda fölen är efter samma hingst, Asterix de Couleur. Ytterligare två föl som såldes vid ELIT-fölauktionen hade samma far, även dessa såldes i det lägre prisintervallet. En möjlighet till detta kan vara att hingsten fortfarande är ung i sammanhanget och han har inte ännu hunnit få sina avkommor bedömda och värderade i någon större utsträckning. En av dessa fölunger It Girl M&M borde däremot sett till avelsvärde- och prestationsklass på mödernet ha sålts för en högre summa om tesen att utmärkelserna och pris skall samspara då hennes möderne innehade högsta meritlistan av de som visades.

It Girl M&M, sto e. Asterix de Couleur ue. Click and Cash uue. Dammen
11 000 Euro 5 budgivare live, 2 budgivare online, 1 budgivare telefon Såld till Sverige
u. Avelsindex 133 + **-prestationssto, uu. ***-prestationssto + ELIT, uuu. ELIT

Aurora Classic SB, sto e. Asterix de Couleur ue. Untouched uue. Concorde
12 000 Euro 7 budgivare live, 1 budgivare online Såld i ridhuset
u. Avelsindex ? / 130, uu. - , uuu. -

Sett till klassificeringarna återfanns Boom ShakaLaka EliTH och Northern Barony LVST bland de med högst meriterat möderne. Inte heller någon av dessa såldes för toppnoteringar utan hamnade snarare på en köpesumma

mitt i intervallet mellan högst betalda föl på 28 000 Euro och lägst betalda föl på 8 500. Boom ShakaLaka ELiTH såldes för 14 000 Euro med 8 budgivare och Northern Barony LVST såldes för 13 000 Euro med samma antal unika budgivares intresse.

Boom ShakaLaka ELiTH, hingst e. Casalou PS ue. Conthargos, Cardento

14 000 Euro 6 budgivare live, 2 budgivare online

Såld i ridhuset

u. Avelsindex ? / 145, uu. ***-prestationssto + ELIT, uuu. ELIT

Northern Barony LVST, hingst e. El Barone 111 Z ue. Stakkato uue. Embassay I

13 000 Euro 7 budgivare live, 1 budgivare online

Såld i ridhuset

u. Avelsindex 130, uu. ELIT, uuu. ELIT

Den här sammanställningen och analysen av fölen som såldes för högst samt lägst prissumma och hur meriterat mödernet är i SWB's avelsvärde- och prestationsklasser inom vardera diciplin visar tendenser och samband på vissa punkter. Uppfödare inom gångartsaveln verkar vara mer benägna av att sträva efter ELIT-premieringar och Prestationsklass *, **, *** än inom hoppaveln.

Resultaten ifrån detta arbetets sammanlagda undersökningar visar en tendens av att uppfödarna och även köparna inom hoppaveln fokuserar mer på tävlingsresultat dels på individen själv men även på modern, syskon och i mödernet flera led bakåt. De verkar uppleva att tävlingsmeriterna är en större indikator på kvalitet i hoppning än vad ELIT-premiering eller Prestationsklass *, **, *** är. Uppfattningen verkar också vara att köparna är mer benägna att betala ett högre pris för avkommor till individer med starka tävlingsmeriter. Äldre bevisade prestationshingstar verkar också ha en positiv inverkan på säljbarheten på hoppfölen medan gångartsuppfödarna är mer benägna att betäcka med något yngre och nytt hingstmateriel med god exteriör och goda gångartsegenskaper.

Tesen bekräftas också av uppfödare verksamma inom både hopp- och gångartsavel som delar samma uppfattning.

'Inom dressyr, inom hoppningen är det bara prestationer på tävlingsbanan som räknas. Om syskon och mor gått bra på tävling gör det avkommorna mer lättsålda även som hopphästar. ' - uppfödare ang om ELIT-premieringen ökar säljbarhet och säljbarheten på avkomman

'Ja, på hopphästarna, sämre på dressyrhästarna.' - uppfödare ang om köpare efterfrågar möderneinformation

Omfattningen av och intresset för mitt undersökande arbete blev större än vad jag trodde inför uppstart vilket har varit väldigt roligt! Men för att kunna ge en ännu tydligare bild av vilket samband som finns mellan prestations- och avelsvärdeklass samt säljbarhet och prisbild behövs en större mängd information att bearbeta. Jag hade till exempel velat intervjua uppfödare och hästköpare för en mer djupgående analys och ett levande informationsutbyte.

Det här arbetet kan ses som en grund för att senare kunna utveckla, fördjupa och renodla information med hjälp av mer precisa frågor. Det flesta svaren som inkommit är också personliga tankar och upplevelser angående avel och försäljning/köp av hästar vilket kan ge en något vinklad bild av verkligheten då upplevelser om liknande situation kan skilja sig stort mellan olika personer.

Med tanke på den stora mängden enkätsvar som inkommit har en stor del av tiden gått åt till att generalisera och sammanfatta för att kunna utläsa trender och tendenser. Om undersökningen skulle upprepat skulle jag korrigerat i frågeställningarna för att få större spridning i ämnet men med tydligare svar på mina frågeställningar.

Slutsats

Mina frågeställningar och grunden till det här arbetet var följande:

Påverkas säljbarheten på SWB-föl och unghästar (upp till och med 2 års ålder) av utmärkelserna ELIT och prestationsklass *, **, * på mödernet?**

Finns det någon koppling mellan prissättningen på avkommorna och SWBs utmärkelser för ston på mödernet?

Har det olika stor påverkan inom gångartsavel vs hoppavel?

Avelsvärdeklass ELIT och prestationsklass *** på mödernet kan ha en viss påverkan på både pris och säljbarhet men det verkar vara flera faktorer som påverkar.

Föl och unghästar upp till 2 års ålder med ELIT-premiering eller Prestationsklass *** på mödernet tenderar att vara mer attraktiva för köpare och kan i samband med det också i viss mån uppnå högre priser.

Det verkar som att dessa utmärkelser är mer betydelsefulla inom gångartsaveln, då gångartshästar ofta värderas högt utifrån sina rörelser och exteriören.

Ett starkt moderne med goda exteriör- och gångartspoäng vid bedömning kan ge en högre sannolikhet till att avkomman får framstående gångarter och prestationer.

Inom hoppaveln kan det också ha viss påverkan, men här verkar köparnas intresse mer bero på individens faktiska hoppförmåga och tävlingsprestationer i härstamningen.

Det innebär att ett bra moderne fortfarande kan vara en bonus, men inte alltid har en avgörande roll för prissättning och säljbarhet.

Slutsatsen är alltså att utmärkelser på mödernet kan påverka priset och säljbarheten och betydelsen verkar vara högre inom gångartsavel jämfört med hoppavel, även om de fortfarande kan ha en positiv inverkan inom hoppaveln också.

Källförteckning

Jordbruksverket, Hästar och anläggningar med häst 2016. Resultat från intermittent undersökning (2017)
<https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2020-09-04-hastar-och-anlaggningar-med-hast-2016.-resultat-fran-intermittent-undersokning> (hämtad 2025-03-31)

HNS, Nyckeltal och uppfödare i Sverige
<https://hastnaringen.se/app/uploads/2021/12/avelsrapport-2021-hastar-och-uppfodare-i-sverige.pdf>
(hämtad 2025-03-31)

SWB <https://swb.org/> (hämtad 2025-03-31)

SWB, Kvalitetsklasser för ston
<https://swb.org/kvalitetsklasser-for-ston/> (hämtad 2025-03-31)

SWB, pass®istrering,
<https://swb.org/vilken-farg-pa-papper-far-min-hast/> (hämtad 2025-03-31)

SWB, Elitfölauctionen 2024
<https://swb.org/elitfolauktion> (hämtad 2025-03-31)

C, Alfén., Å. Pernes, Två sidor av en häst 2021

SWB, betäckningsstatistik (2024)
<https://swb.org/betacknings-och-folstatistik/> (hämtad 2025-03-31)

SWB, Avelsindex och förärvning
<https://swb.org/avelsindex/> (hämtad 2025-03-31)

Enkät uppfödare
<https://forms.gle/j5GrcMwnaWJSVWjD7>

Enkät köpare
<https://forms.gle/yeuND5PcwFWoMHnv6>

Katalog för gångartsstammade föl på Elitfölauctionen vid SWB Equestrian Weeks
<https://swbauction.swb.org/auctions/e8cbe4fa-3bec-40fd-8f5e-08dcbddd880>

Katalog för hoppstammade föl på Elitfölauctionen vid SWB Equestrian Weeks
<https://swbauction.swb.org/auctions/fl1d6c291-dc0a-4f5f-8f5f-08dcbddd880>

Blup
<https://www.blup.se/>

Tävlingsdatabasen

<https://tdb.ridsport.se/>

Mailkorrespondens Anette Sånesson SWB

Digitala juristerna, Företagsforumet

<https://foretagsforumet.se/skillnader-mellan-koplagen-och-konsumentkoplagen/> (hämtad 2025-03-31)

Trechow & Partner, reklamera häst och häva hästköp (2021)

<https://www.treschowpartner.se/l/reklamera-hast-och-hava-hastkop/> (hämtad 2025-03-31)

Bilagor

Bilaga 1 – Avkommors meriter från SWB

Fastställt 2024-01-26

Bilaga 2. Avkommors meriter – Poäng

Vid beräkning av förärvningspoäng får stoet tillgodoräknas endast en delpoäng för varje avkomma.

- Häst som erhållit diplom som 3-åring och 4-åring eller som 5-årigt fölsto fr.o.m. 2006 (alt. placerat sig bland de 25 % bästa vid kvalitetsbedömning t.o.m. 2005), erhåller en extra förärvningspoäng.
- Häst som tilldelats diplom och därefter placerat sig i lägst Msv B dressyr, 1,30 hoppning alt. 1-stjärnig fälttävlan (t.o.m. 2018) eller 2-stjärning fälttävlan (fr.o.m. 2019) erhåller en extra förärvningspoäng.
- Endast resultat från officiella tävlingar från lokal nivå och uppåt räknas.
- Avkommor behöver ej vara grundregistrerade i SWB men ska ha härstamning som berättigar till införande i SWBs Grundstambok avd. I-III för att kunna ge förärvningspoäng åt modern.

Poäng	Meritkrav
1 poäng	• Registrerad avkomma utan särskilda meriter
2 poäng	• Häst som genomfört Unghästtest eller Ridhästtest (ej öppen klass) • Häst som genomfört Ridhästtest/Kvalitetsbedömning öppen klass och placerats i klass I • B-premierat sto (t.o.m. 2012) • Häst med placering i Lätt B dressyr • Häst med minst tre felfria 1,10 m hoppningar i Avd B (alt. plac. 1,10 m hoppning avd. A) • Ridhäst med placering i 0,90 m fälttävlan • Körhäst som genomfört körtävling
3 poäng	• Häst som placerats i klass I vid Unghästtest eller Ridhästtest (ej öppen klass) • Häst som tilldelats diplom vid Ridhästtest/Kvalitetsbedömning öppen klass • Ridhäst med placering i Lätt A/Msv C dressyr • Ridhäst med placering i 1,20 m hoppning avd. A eller minst tre 0-rundor i 1,20 m hoppning avd. B • Ridhäst med placering i 1-stjärnig fälttävlan (1,00 m fälttävlan) • Polishäst som förtjänstfullt deltagit i polisens arbete i minst 5 år, verifierat genom intyg. Gäller även beridna högvakten. • Ridskolehäst som förtjänstfullt deltagit i regelbunden lektionsverksamhet i minst 5 år verifierat genom intyg av ridskolechef
4 poäng	• Häst som fått Diplom vid Unghästtest vid 3- eller 4- års ålder • Häst som fått Diplom vid Ridhästtest (gäller ej öppen klass) • Hingst godkänd för ett-sto-licens (t.o.m. 2020) • Hingst med avelsvärdeklass Accepterad • Ridhäst med placering i 1,30 m hoppning avd. A eller minst tre 0-rundor i 1,30 m hoppning avd. B • Häst som kvalificerat sig för Breeders Trophy (4-6 år) i någon disciplin, alt. Folksam Open (4-6 år, Falsterbo). • Paradressyrhäst i Grad IV eller V som deltagit i mästerskap. • Körhäst med placering i nationell mästerskapsklass • Ridhäst med placering i 2-stjärnig fälttävlan (t.o.m. 2018 1-stjärnig)
5 poäng	• B-premierad hingst (t.o.m. 2012)

	• Hingst med kvalitetsgrad G1 eller G2 (t.o.m. 2020) • Hingst med avelsvärdeklass Premierad (tidsbegränsad max 2 år) • A-premierat sto • Häst som placerat sig bland de 25 % bästa i Breeders Trophy (öppen klass t.o.m. 2015) för 4-6-åringar, alt. i Folksam Open (5-6 år, Falsterbo). • 3-årig häst som har placerat sig bland de 25 % bästa i Breeders Trophy årgångsfinal för 3-åringar (fr.o.m. 2016) • Häst som placerat sig i slutfinal i Breeders Trophy för 4-6 åringar alt. placerad i slutfinal i Folksam Open (4-6 år, Falsterbo) (fr.o.m. 2016). • Ridhäst med placering i Msv B dressyr • Ridhäst med placering i 1,40 m hoppning avd A • Ridhäst med placering i 3-stjärnig fälttävlan (t.o.m. 2018 2-stjärnig) • Körhäst med placering i Internationell tävling
6 poäng	• AB-premierad hingst (t.o.m. 2012) • Hingst med kvalitetsgrad G (t.o.m. 2020) • Hingst med avelsvärdeklass Premierad • Ridhäst med placering i dressyr Msv A/Prix S:t Georges • Ridhäst med placering i 1,45 hoppning • Ridhäst med placering i nationell 4-stjärnig fälttävlan (t.o.m. 2018 3-stjärnig)
7 poäng	• A-premierad hingst • Elit-premierat sto • Ridhäst med placering i dressyr Intermediaire I/Svår B • Ridhäst med placering i 1,50 hoppning • Ridhäst med placering i internationell 4-stjärnig fälttävlan (t.o.m. 2018 3-stjärnig)
8 poäng	• ELIT-premierad hingst • Ridhäst med placering i internationell Svår dressyr • Ridhäst med placering i internationell 1,60 hoppning • Ridhäst med placering i internationell 5-stjärnig fälttävlan (t.o.m. 2018 4-stjärnig)

Bilaga 2 – Svar i fritext från enkäten för uppfödare

Fråga nr 14. Tror du att ELIT-premierade ston påverkar intresset och säljbarheten för föl och unghästar 1-2 år? Hur och varför?

'Inom dressyr, inom hoppningen är det bara prestationer på tävlingsbanan som räknas. Om syskon och mor gått bra på tävling gör det avkommorna mer lättsålda även som hopphästar. '

'Hoppas det'

'Osäker på det, tycker inte det verkar så'

'Finns inte mycket annat att marknadsföra avkomma i den åldern på'

'Stosidan är viktigare för uppfödaren än för köpare'

'Inte säkert. De flesta köpare vet nog inte vad Elit betyder!'

'För vissa'

'Beror nog på köpare och vad tanken är. Det är ju ett "bevis" på att hästen är bra: åh andra sidan blir inte fölen mindre bra för att det står ELIT på mamman om du förstår hur jag menar, och mycket i avkommornas prestationer spelar ju även roll vilken ryttare de har.'

'För vissa som söker riktig kvalite för vissa är första frågan priset.'

'Ibland. Men det säger bara att det är bevisat god förvärvning i swb. Man kan ju ha ston som har bevisat betydligt bättre förvärv i annat förbund.'

'Köparna går mer på stam.'

'Kanske delvis'

'Om det är genom sportsliga framgångar.'

'Om köparen är intresserad av det. Vissa bryr sig inte alls.'

'Är 'kvalitetssäkrad' innan hästen själv visar prestation.'

'Just nu räknas bara tävlingsmeriter.'

'På stammen.'

'Vill svara ja, men övriga faktorer är av större betydelse.'

'Ja, speciellt innan de presterat själva.'

'Tveksamt, mina har inte sålts så unga tyvärr.'

'Tror att syskons prestation borgar för egen prestation.'

'Tveksamt'

'Folk i allmänhet vet inte att det innebär lite större chans att få en bra avkomma.'

'Kanske inom ridsporten men inte inom fullblodsaveln. Ofta känns det som att man tittar mer på vem som fött upp hästen än hästen och stammen, "bra" uppfödare kan sälja hästar med ex dålig benställning medan en "sämre" eller mindre känd kan ha svårt att sälja en häst med en super bra stam'

'Jag tror att det framförallt kan påverka barnbarn då stoet själv ofta hunnit bli gammalt innan de blir elitpremierade.'

'Ju äldre avkomma desto mer säljs en idivid och inte en förhoppning.'

'Man vet att stammen är bra.'

'Nej, för att vanligt folk som köper vill bara komma så billigt undan som det går tyvärr.'

'Alltid en kvalitetstämpel med elit i många led.'

'Till liten del, ja.'

'Fler förstår att hingstarna redan är selekterade och att det via stona man kan förbättra ytterligare i förhållande. Våra ston som inte själv är ELIT ännu kommer alla från många generationer av ELITston och det ger självklart en tydligt ökad säkerhet vad gäller den framtida kvalitet en på avkommorna.'

'Både och, ibland visar det att avkommor från stoet har kvalitet att utvecklas till bra tävlingshästar.'

'Många som vill veta att det är prestation bakom.'

'Nej men det kan vara bra reklam för de som vet i uppfödarkretsar samt väldigt roligt för mig som uppfödare som ett kvitto att jag lyckats med uppfödningen undan ett sto.'

Bilaga 3 – Svar i fritext från enkäten för uppfödare

Fråga nr. 20. Tror du att Prestationsklassade *, **, *** ston påverkar intresset och säljbarheten på föl och unghästar 1-2år?

'Inte klassen i sig, men att stot har presterat bra.'

'Att mamman har egna meriter ökar säljbarheten.'

'Om 3*sto som gått svår klass så ja.'

'Trestjärniga.'

'Mer Diplomston som då har ***.'

'Det borde vara så, men många köpare har svårt att ta med det i värderingen.'

'Om det är dåligt med meriter i övrigt så kan det vara positivt att man har ett 'bevisat' bra sto.'

'Delvis, beror på hur medveten köparen är.' 'Osäker på det, okunnigheten är stor.'

'Indirekt'

'Som sagt för flertalet köpare är bara priset intressant.'

'Mer än de som har ELIT.'

'Om de har tävlingsresultat ja men inte prestationsklassningen i sig.'

'Inom avel överlag så tror jag att många väger in vem det som är fött upp hästen, som jag skrev innan så kan du ha en otroligt bra häst men har du inte rätt namn så är det inte så säkert att du får de pengarna du vill ha eller sålt den överhuvudtaget.'

,

Bilaga 4 – Svar i fritext från enkäten för uppfödare

Fråga nr. 22. Finns det något du vill tillägga eller utveckla?

'Tävlingsprestationer borde premieras högre än det gör idag. I sista ändan är det det enda som är intressant. Går en häst svår klass har den visat att den höll för att tränas till det också, alltså är fölchampionat, treårstest, bruksprov (så som det ser ut idag) och annat ganska ointressant i avelssammanhang, tycker jag. Stoägarna väljer ändå de hingstar som presterat bäst (eller marknadsförs bäst). Se på fullbloden och travhästarna, där enbart prestation lett fram till bra individer, de dåliga rensas ut efter vägen. Bruksproven stänger ut de bästa hingstarna, genom att inte automatiskt erbjuda gratis uppgradering (för att förbundet behöver egna bra hingstar) då hingsten visat goda prestationer på tävlingsbanan och/eller genom sina avkommor. Detta borde SWB själva bevaka och per automatik ta bort godkända hingstar som ej levt upp till kraven inom några år och likaså höja nivån på de som presterat bra. T.ex. finns det alldeles för många dåliga hingstar på tävlingsbanorna som ändå fått fina poäng på bruksproven.'

'Tyvärr har jag endast ett avelssto kvar nu, då jag medvetet har sålt mina avelsston. Uppfödning är en otroligt icke-lönsam verksamhet, där kostnaderna för en häst kan uppgå till 300 000 kronor vid tre års ålder. Samtidigt vill de flesta köpare inte köpa en häst förrän den är minst fem, gärna sex år, vilket gör det väldigt svårt att få ekonomin att gå ihop. Jag har nu ett dräktigt sto kvar, och de andra är sålda, inklusive mitt elitsto. Tyvärr är det helt enkelt svårt att göra en hållbar affär av uppfödning.'

'Numera är det svårt att sälja som föl, upplever däremot att köparna inte bryr sig om stjärnor utan meriter och tycker dagens system är fel det måste räknas in vad dom yngre hästarna också presterar om det ska gynna stoet. Även fölbedömningar ska räknas in. Gamla ston hamnar mellan stolarna om dom inte är visade som unghästar och går inte att få in i systemet om dom är satta i avelsboxen tidigt även om dom ger utmärkta avkommor....det behöver ses över.'

'Köparna vill ha hästar att rida mellan 5- 8 år helkroppsröntgade som byter galopp till en kostnad av 100'. Som uppfödare blir man bitter i dessa tider av hästvälfärds ivrande. Att hästen haft ett gott hästliv och fått en gedigen grundutbildning är inte intressant för spekulanten de är bara intresserade av röntgenbilder som deras egen veterinär (oavsett kunskap) ska granska.'

'Tycker att medvetenheten behöver stärkas hos köpare, vad kvalitet är. Här behöver SWB steppa upp och hjälpa oss stoägare. Kanske ridskolor kunde ha samarbete med oss uppfödare med stöd av ex SWB och lrf. Det här med hingstar och deras flashiga gång är i mer fokus än vad de kan bidra med i aveln. Ju mer "bensprattel" desto populärare hingst. Så resonerar många spekulanter.'

'Jag är precis i början av mitt avelsarbete, har börjat med att köpa ett avelssto och sen också kompletterat med att köpa unga sto från etablerade uppfödare här i Skåne. Mitt mål är att om 5-7 år ha 3-4 sto som har visat sig dels i avelsvärdering men även i sporten, för att bli avelssto. Känns som att det blir allt viktigare att visa ridbarhet i stamtavlan.'

'Har tyvärr inget SWB -sto kvar. Har nu blandat SWB hingst med lusitano. Tyvärr får avkomman grå papper - i KWPN hade de fått riktiga papper då de vill ha in lite lusitano i aveln (efter speciellt godkännande och handplockade). Min korsning är den absolut bästa avkomman jag fått (då har jag i stort sett bara diplomavkommor) Lite trist!'

'Ja, jag hade gärna haft fler svarsalternativ på vissa frågor. Det är inte alltid svart eller vitt. Samt många faktorer inverkar såsom köpare, om dom visar på unghäst test, om avkommorna tävlas eller sätts direkt i avel om det är ett sto. Avkommor som exporterats som är svårt att följa via tävlingsdatabaser Internationellt.'

'Upplever att många köpare är okunniga, de vill ha allt men förstår oftast inte vad det innebär. Många som vill köpa elithästar för samma pengar som en hobbyhäst. De har oftast inte behovet, kunskapen att ta hästarna till hög nivå ändå. Man fixerar sig vid stam och röntgen istället för individ och behov.'

'Många gånger upplevs det att köpare inte är medveten om prestationsklassade ston men vet vad ELIT innebär. Köpare kan ibland tycka det är avgörande då avkommor har presterat bra gällande unghästtest och tävling för att få en framtida tävlingshäst som kan gå bra, men ibland ser avkomman som en individ.'

'Jag uppfattar det som att endast avelsintresserade vet vad premieringar betyder. Säljer man till tävlingsryttare vet de ofta inte och är sällan intresserade av benämningarna. Där är det viktigare med resultat, vilket i vissa fall kan vara samma sak som gett premieringarna.'

'Det beror mycket på vilken typ av köpare man vänder sig till. Jag upplever att de flesta endast är intresserade av avkommor efter de populäraste hingstarna med mycket rörelse även om köparen är lättklassryttare. Där finns inte intresset av sto-sidan.'

'Jag brukar alltid ange att mina avkommor är u. Elitsto i annonsen och skriver alltid om syskonen. Spekulanter har därför alltid uppgifter om stoet och dess avkommor. Vet därför inte om köparen hade efterfrågat uppgifterna om jag inte skrivit om dem.'

'SWB borde marknadsföra vikten av bra ston i aveln. Ska man få bättre betalt måste köparna bli mer selektiva på vilket möderne avkomman har. Idag får man upplysa de flesta kunderna, som för det mesta varken vet vad ELIT eller prestationsklass är...'

'Det finns fler aspekter än om stoet är Elitpremierat eller har presterat som avgör om det går att sälja som föl. Jag har haft föl som ex har behövt opereras samt någon som behöver korrigera benställning. De blir kvar ett tag tills de är säljbara.'

'Arbetar professionellt med utbildning, tävling, inackorderingsverksamhet men har bara avel i liten utsträckning. Sparat något sto ur de 2 stolinjerna jag haft som tävlingshästar för att kunna avla på mer i framtiden då jag kanske rider mindre.'

'Jag säljer delvis till kontakter jag redan har och som känner till stoet/stostammen och att det är viktigare än om stoet är Elitpremierat eller prestationsklassat. Är det ett bra möderne är efterfrågan större.'

'Mina premierade ston har blivit premierade sent i livet, då har de blivit det genom sina avkommor. De föl/ unghästar jag haft de senaste åren har sålts efter några dagar/veckor i livet, och då på stam.'

'Tycker personligen det är ganska oviktigt med de här kvalificeringarna. Det är väl viktigare vad avkomman blir för individ och vilka förmågor den får. Det krävs tid och intresse att visa sitt sto mm.'

'För att aveln ska kunna fortsätta för hobby uppfödare men också proffs så måste köparna bli medvetna om vad det faktiskt kostar att ta fram ett föl och sen måste se över sina kostnader också.'

'Prestation på mödernet är otroligt viktigt om man vill sälja föl och yngre unghästar. Dock är inte ELIT eller stjärnor avgörande utan det är tävlingsmeriter och avkommors sådana som avgör.'

'Den "vanliga" sporthästköparen vet oftast väldigt lite om avelsarbete och elit/prestationsklasser men har iaf på senare år börjat fråga lite mer om mödernet och om mamman tävlat.'

'Lättare att sälja/få betalt om det är ett riktigt bra möderne, dvs elit eller S-klass prestationer. (Om stoet har * klass är det främst avkomman i sig som avgör skulle jag tro)'

'För att köpare ska bli mer medvetna om mödernet och ev ELIT och prestationssto i stammen så bör de tryckas in i passet på de som är lösta vid passets tillverkning.'

'Om köparen är hobbyryttare så tittar de generellt bara på vem hingsten är. De som frågar efter stolinjer är i regel uppfödare/avelsintresserad alt proffsryttare.'

'Efter mitt Elitsto finns 2 ston kvar, varav en blev skadad och hoppar inte längre, men rids dressyr och dottedotter till Elistot - där finns hoppet kvar.'

'Proffsryttare tittar mer på mödernet än amatörer upplever jag. Samt att mödernet har större betydelse innan avkomman bevisat sin kapacitet på tävlingsbanorna.'

'Säljer man på aktion så vill dom veta mycket om nästet. Säljer du som hobby ute på annons, så är inte alla så kunniga utan vill bara ha en bra ridhäst.'

'Tävlingsprestationer ska slå högre än rena visningssiffror i Blup och stjärnor. Stjärnorna ska eg bara vara till prestationsstam annars missvisande.'

'Upplever inte att köpare är intresserade av om mamman är ELIT eller inte. Mer att det finns tävlings bra resultat på syskon och på mödernet.'

'Att det blir ännu svårare födda upp elitsporthästar i sve pga djurskyddslagen. Se äggfabriken mom som låter stona gå på gård i Italien.'

'Jättebra att ni lyfter ämnet. Vi uppfödare är ju väl insatta i detta men info om dom olika klasserna borde nå ut bättre. Kämpa på!'

'Jag upplever att det är viktigare ju yngre häst man försöker sälja . De som köper ridna hästar har oftast ingen koll på stammar.'

'Fina hästar säljer sig själva. Viktigt att som uppfödare ha en god renome, ha sålt hästar som tävlar bra, är fina och ridbara.'

'Jag tycker generellt att det borde vara högre fokus på mödernet och på prestation än vad det är idag. Vi har tagit avelspaus.'

'Ju mer meriter syskon har, desto lättare att sälja. Har syskonen meriter får stona ofta ELIT, så det går hand i hand.'

'***systemet urvattnat då det inte behövs tävlings meriter. Pinsamt. Jag kan inte ens med att berätta detta för folk.'

'Då vi säljer lite äldre hästar är det viktigaste för köparen hur hästen de ska köpa är hur den hoppar resultat m.m.'

'Det är svårt att sälja föl/unghästar överlag som amatör trots god stam, egen prestation hos stort och asterixer.'

'Mkt är kopplat till den kunden. Det är väldigt stor skillnad på vad en amatör förstår på kontra vad en insatt.'

'Tror det finns fler ston att hämta premieringar på men alla är inte lika intresserade av att skriva ansökan.'

'Hur mkt köparna än pratar på vikten av ett bra moderne så är det en bra trav som säljer föl för bra pengar.'

'Generellt är köpare inte insatta i avelsarbetet bakom, därav är det svårt att få mer för ”bättre” hästar.'

'Ett meriterat möderne, där modern har tävlat samt/och eller syskon till modern är avkomman mer säljbar.'

'Det är en svår marknad idag överlag även om det är prestation eller elit så är det svårt att sälja iår.'

'Tycker det kan vara svårt att finna köpare som värdesätter prestation stam hanterade utbildade hästar.'

'Lättare att sälja avkommor efter Elitsto eftersom "Elit" får man på avkommornas egna prestationer.'

'Köpare är inte speciellt intresserad av härstamning när de är ridna, däremot viktigt på unghästar.'

'Köpare ser i regel mycket till individens charm, det temperament de uppfattar. Det är så olika.'

'Svårt som liten uppfödare att få betalt för sina avkommor. Avelsarbetet har tappat sin tjusning.'

'Tycker folk har bra koll på ELIT, men vi behöver göra mer reklam för värdet av prestationsklass.'

'Det är enklare att sälja om mödernet är intressant och har presterat/är ELIT i 1-3 steg bakåt.'

'Tycker det sakta går mot att det har mer betydelse att avelsstona har ELIT eller presterat.'

'Kunderna verkar föredra populär stam och att mamman själv tävlat framför en Elitpremiering.'

'Köpare börjar, bli medvetna om att mamman är viktig, inte bara en häftig poppis hingst.'

'Klassning av ston är i högre grad intressant för kund vid försäljning av avelsmaterial.'

'Svårt att sälja SWB hästar intresset är svalt , man får inte betalt de man vill ha.'

'Lättare att sälja unga avkommor om äldre avkommor till stoet presterar på tävling.'

'Mer STAM folk går på! Heartbreaker sto va superlätt att sälja avkommor efter!'

'Det är och har alltid varit svårt att sälja unghästar. Kontakter är A och O.'

'Tävlings meriter på mödernet o hypade hingstar väger tyngre än både elit o *'

'Viktigt med svårklasshästar på modernelinjen. Det underlättar försäljningen.'

'Mer upplysning och marknadsföring av meritklasser på ston till sporten ffa.'

'Det är höga kostnader för att ansöka om prestationklass och avelsklass...'

'Jag fick precis min första årgång föl så det är på väldigt småskalig nivå.'

'Jag är så liten uppfödare så jag har inget att tillägga för ögonblicket.'

'Mitt förhållningssätt är att stoet har en större betydelse än hingsten.'

'Ryttare kollar inte upp prestationer på mödernet, köper vad dom ser.'

'Mödernet är mycket mer intressant numera oavsett prestation på stoet.'

'Det är den enskilda individens kvalitet som köparen är intresserad av.'

'Överlag är det individen som säljer i kombination med dens stamtavla.'

'Bra kvalitet och spännande hingstar påverkar pris och intresse mest.'

'Personligen så är det bästa garantin att det blir en bra avkomma.'

'Har bara unghästar just nu. Bla en 1 åring som är egen uppfödning.'

'Kvalitén på avkomman är det viktiga. En riktigt bra häst säljer.'

'Det är i första hand hästarna som ska säljas kunden tittar på.'

'Har pausat uppfödningen och sista fölet gick på Elitauktionen'

'Ännu mer information om hur viktigt mödernet är för våra föl!!'

'Upplever att våra högst rankade ryttare bara köper billigt...'

'Efterfrågan styrs mycket av vilka hingstar som är populära.'

'Möderne linjen verkar sakta men säkert få ökat intresse.'

'Köpare frågar oftare om mödernet nu än för 10 år sedan.'

'De frågar tävlingsnivå. Vill ha svår klass på mödernet.'

'Har för få ston för att kunna svara bra på ovanstående..'

'Det läggs mer fokus på stonas meriter än på hingstarna.'

'De flesta av mina köpare är oftast insatta i mödernet.'

'Prestation viktig, inte stjärnor utan vilken klass'

'Jag tror inte köpare inser hur viktigt mödernet är.'

'Rätt pris är viktigast om man verkligen vill sälja.'

'Folk är för intresserade av hingstarna i stammen.'

'Färg och vita tecken säljer samt "snackehingstar".'

'Marknaden har känts helt död de senaste 2 åren.'

'Svårt att svara då vi sparar våra avkommor.'

'Prestation på sto stammen viktigaste.'

'Just nu är det trögt att sälja hästar.'

'Jag håller på att avveckla min avel.'

'Kul att få ta del av rapporten sen!'

'Har rätt högt meriterade hästar.'

'Har ingen uppfödning längre.'

'Dela gärna studien sedan.'

'Lycka till med arbetet!'

'Var finns kunderna?'

Bilaga 5 – Svar i fritext från enkäten för köpare

Fråga nr.14. Vilken påverkan på pris och säljbarhet tror du ELIT-premierade ston har?

'Eftersom Elitpremierade ston oftast har både prestation både bakom sig själva och har avkommor med prestationer samt oftast en lämplig exteriör relaterat till hoppning genererar Elitpremierade ston ett högre pris och är mer säljbara. Inte för att de är Elitpremierade, utan för att de har meriterad härstamning, avkommor med prestation och ok exteriör. Hade köpt samma häst för samma pris även om den inte varit Elitpremierad.'

'Jag tror att priset från uppfödare påverkas markant & att i den mån hästarna når rätt köpare så säljs de även dyrare. Jag förmodar dock att på min nivå som amatör så är just ELIT-premierade ston mindre viktigt. De underlättar säkerligen för en toppstammad unghäst till de högre klasserna oavsett disciplin men behövs inte för en trevlig individ på lägre nivå.'

'Ingen påverkan för mig. Jag vill oftast gärna ha en så "nu" stam som möjligt i flera led. På ett elit-premierat sto hinner stammen i andra och tredje led oftast bli för gammal för min smak. Men det har säkert en viss påverkan, inte på priset kanske men de blir kanske mer säljbara, speciellt till de köparna som inte har en jättestor kunskap om avel.'

'Jag tror det har viss påverkan, men de Elitpremierade stona är ju de med goda avkommor sedan tidigare vilket också påverkar priset positivt, så det är svårt att separera variablerna. Med två likvärdiga föl och ett oprövat och ett elitsto/sto vars avkommor presterat väl kan jag tänka mig en prisskillnad på 20%.'

'Helt klart så bör det vara en högre summa på en häst som är ur ett ELIT premierat sto, dock så är det färre som idag köper unghästar. Intresset för att rida in hästar idag är inte lika högt utan man betalar hellre mer för en häst som är inriden, iallafall om man vill ha en häst för 145 klasser och uppåt.'

'Det ger en indikation på att modern ärver ner sina eftertraktade egenskaper, och därmed en större chans för att även nästa föl kommer ärva dessa egenskaper. Är större chansning på ett sto som inte är ELIT-premierad, även om den likväl kan lämna en lika bra eller bättre avkomma som ett premierat sto.'

'Det är inte enbart moderns ELIT-premiering som spelar in utan de avkommor till Elitpremierade ston brukar vara mer genomavlade och har inte "bara blivit", det påverkar prisbilden mer för mig än att bara mamman är elit men att pappan är vald utifrån "sortera billigast först".'

'Jag tror det finns kunder som värdesätter en Elit klassificering. Däremot resonerar jag själv som så att det är avkomman jag köper och inte modern därför finns det inga garantier att moderns egenskaper som framförskaffat henne Elitpremiering sedan nedärvs till avkomman.'

'Det beror helt på hur stoet är Elitpremierad, har hon lämnat avkommor som går bra i sporten har det stor påverkan. Har hon fått sitt ELIT genom att avkommorna hoppat diplom på 3 års och senare inte presterat på tävlingsbanan är det inget som påverkar priset för mig.'

'Det lär ha påverkan och man tycker att man ska ha mer betalt. Men man har egentligen samma kostnader som att ta fram vilken unghäst som helst. Allt känns som en tävling nu när man ska sälja häst, vem får mest pengar.'

'Jag tror att betydelsen varierar med köparen. En köpare som vet vad det innebär betalar säkert mer. Medans de som inte har lika mycket koll på innebörden går mer på individen än på stoet.'

'För mej nej. Då ett ELIT sto själv kan sakna prestation och Elit-premieringen kan baseras även på 3/4 års diplom vilket är helt oviktigt. Vill köpa prestation baserat på tävlingsresultat.'

'De som inte har kunskap om genetik och avelsindex kan tro att Elitutmärkelse är ett genetiskt mått av positiv karaktär. Elitutmärkelse för ston är bara ett mått på att stoet är fertilt.'

'I dagens läge är det svårt att säljbara både föl och unghästar. Så därav är priserna generellt sätt låga och upplever inte att stoets meriter spelar någon roll.'

'Kanske på profsnivå men tycker att större delen av vår sport behöver titta på psyke och "lagom-nivå". Så i det stora hela - inte så värst stor påverkan.'

'Påverkar säkert men yngre ston brukar inte vara ELIT och kan ändå lämna väldigt bra avkommor med äldre hingstar, dem tyckef jag är mer eftertraktade.'

'I mitt fall helt oberoende, dock kan det ju fånga ens intresse men har absolut ingen påverkan på vad jag är villig

att betala för hästen.'

'Ger större säkerhet på fölen, är hästarna likvärdiga även i äldre ålder spelar det inte lika stor roll då hästen har kunnat bevisa sig.'

'Jag tror den har större möjlighet att bli såld pga fler intresserade men för en amatör som mig så spelar det inte så stor roll.'

'Inte så stor då de får de efter avkommor och de sällan är samma pappa så svårt att avgöra hur den hingsten de valt ger samma.'

'I mina ögon är ELIT mkt meriterande och hade valt att köpa ett sådant föl framför mindre meriterade mödrene.'

'Beroende på målgrupp och prisklass. För en amatör med lite medel budget - väldigt liten påverkan.'

'Jag tror dom får ett annat utbud av köpare, och med rätt köpare hoppas jag dom får rätt betalat.'

'Jag tror att till vissa köpare har det stor påverkan till vissa köpare ingen påverkan.'

'Finns det i flera led visar det på säker nedärvning, vilket kan höja efterfrågan/pris.'

'Tveksam. Beror mer på uppfödarens val av hingst och hur köpare förvaltat tidigare avk.'

'Positiv inverkan förutsatt att individen inte har oönskade egenskaper tex i korrekt.'

'Om man själv inte vill avla vidare tror jag inte det har någon större betydelse.'

'Vad stoet avkommor presterat är viktigt, men kan värderas på andra sätt än ELIT.'

'Tror man kan få ut ett bättre pris som uppfödare då det borgar för kvalitet.'

'Stor påverkan. Givetvis så har ELIT-ston något extra men det är inte allt.'

'Har en liten betydelse är ju lite ett kvitto på att aveln är på rätt väg.'

'Säkert ganska stor. Många tittar mer på sånt än på hur själva hästen är.'

'Just nu ingen, saknar röntgen och hälsoanalyser på ELIT premierade ston.'

'Viktigast att det finns meriter på stoets sida, inte alla som sökt ELIT.'

'Inte så stor då stoet är gammalt när det når ELIT. Har då gammal stam.'

'Tror absolut att det har en påverkan sen hur stor kan jag ej svara på.'

'För professionella ryttare klart högre betydelse skulle jag gissa på.'

'Högre säkerhet på bra nedärvning höjer pris och ökar säljbarhet.'

'På föl i Sverige mer säljbart, utomlands spelar det ingen roll.'

'För genomsnittet så är det nog mer lätt sålt, till högre pris.'

'Marginell. Resten av härstamningen är minst lika viktig.'

'Stor om köparen har något mer kunskap och insikt.'

'Bara då det berör ev föl som framtida hingstämne.'

'Ingen, svensk avel inte lika bra som europeisk.'

'Viss påverkan om köparen satsar mot sporten.'

'Inte så hög om den enbart säljs som ridhäst.'

'Beror väl lite på hur avkommorna presterat.'

'Inte särskilt mycket för den på hobbynivå.'

'Ingen tyvärr folk går efter poppishingst.'

'Kanske till viss del, men inte mycket.'

'Liten. Tävlingsmeriter är viktigare.'

'En del för proffs. För mig mkt liten.'

'Absolut påverkan men inte så stor.'
'Inte så mycket som de förtjänar.'
'Beprövning från övriga avkommor.'
'Medium men prestation viktigast.'
'I dessa tider så vet jag inte.'
'Tyvärr större än vad man tror.'
'Tror påverkan är marginell.'
'Inte jättestor men delvis.'
'Kanske något i Sverige.'
'Stor om kunskap finns.'
'Bättre utgångsläge.'

Bilaga 6 – Svar i fritext från enkäten för köpare

Fråga nr.19. Vilken påverkan på pris och säljbarhet tror du att Prestationsklassade *,**,*** ston har?

'En medveten kund tittar på mer än bara hingstens påverkan. För mig är nästan mödrenet mer viktigt, psyke, benställning, kroppstyp, rörelser än vad hingsten lämnat.'

'Stoets egna prestationer uppnådda på tävling kan indikera på ridbarhet och gott temperament i sammanhanget - därmed höjer det priset då det är högre sannolikhet att det nedärvts till avkomman. Prestationsklass uppnådd via unghästtester ger mer svar på moderns nedärvningsförmåga - men goda poäng indikerar potential i avkomman i framtida tävlingssammanhang. Men samtidigt så är det mycket en fråga om dagsform för den unga hästen i de sammanhangen. Även om goda resultat absolut höjer prislappen.'

'Även om det är större chans att ett prestationssto får bra avkommor så behöver det inte betyda att de blir bra för ändamålet i slutändan. Det största problemet dock är att gemene man avlar på sina skadade gamla hästar för känslomässigt skäl. Dvs inte tänker på defekter/exteriör mm som stoet kan ha.'

'Även här är det svårt att separera utnämningen från prestationerna i sig, men att stoet presterat själv på tävlingsbanan eller åtminstone gjort ett bra unghästtest är mycket positivt i mina ögon. Om fölen är likvärdiga och den ena mamman har presterat och den andra inte kan jag tänka mig en prisskillnad på 10-20%.'

'Jag tror att pris och säljbarhet beror på vad köparen letar för häst.. Man letar en häst med de egenskaper man önskar. Önskar man ett sto med prestation i stammen är ju sannolikheten hysat stor att man hittar ett "Elitsto" även om det i sig inte är ngt man letar efter.'

'Inte samma värde som ELIT, men något högre beroende på stjärnklass. Stjärn prestationsklassade ston skulle jag säga har högre säljbarhet på sina avkommor hos amatörer. Detta då ekonomin oftast inte finns för amatörer att köpa en fölunge för ca 200' eller mer.'

'Eftersom många ston med mycket prestation på både sig själva, syskon, avkommor och släktingar inte automatiskt lägga in i den svenska blup databasen om du som stoägare inte gör det så är både ELIT och prestations klass idag helt oviktigt bland kunderna.'

'Jag tror att prestationsklassade ston ger mer eftertraktade fölunger än helt anonyma ston. Även för att avelsindexet brukar se bättre ut då med. Stoet är ju otroligt viktigt för att få en vettig avkomma även om den inte ska nå högsta nivå.'

'Tror att det har en betydande roll för dem som har avel som intresse samt de ryttnare som är ute efter den specifika hästen men för en "vanlig" hobbyryttare tror jag inte kunskapen finns och därav att man inte tänker på samma sätt.'

'Ju mer stoet har presterat och visat sina kvaliteter, desto större chans är det att avkomman kommer kunna prestera i framtiden. Då vet man att kvaliteterna finns hos stoet och att det skulle kunna nedärvas.'

'Det visar på att stot är "bra" att avla på för att få en fin avkomma. Jämfört med ett sto som inte har de som inte visat på någon prestation eller hållbarhet.'

'Svårt att säga men är ju alltid intressant hur mödernet är i sporten. Borde ju rimligen vara något högre prisklass när stoet bevisligen är bra.'

'Beror även på hur de har fått sin prestationsklass genom tävling påverkar priset genom unghästbedömning påverkar priset mindre.'

'Jag har inte märkt någon påverkan. Jag har två ston med klass ** men ingen är speciellt mer säljbar än någon utan stjärnor.'

'Stor om kunskap hos köpare finns. Men kanske inte lika stor om man köper häst i syfte att ha till lättare klasser.'

'Ett sto som själv presterat ger alltid godare förutsättningar för att fölet ska ha bättre förutsättningar.'

'Jag tror gemene man inte har så bra koll på detta vilket leder till att det inte har så stor påverkan.'

'Återigen inget, för det har inget med prestation att göra. Högt blup och diplom ger 3 stjärnor.'

'Inte priset men kanske förhoppningen om att det ska finnas prestationsmöjligheter i framtiden.'

'I Sverige spelar det roll om Stoet har en prestationskravs, utomlands spelar det ingen roll.'

'Jag tror både pris och säljbarhet ökar med ett prestationsklassat sto. Mer än Elitston.'

'Stor påverkan för amatör kjøper med ambisjoner om å konkurrere og proffessjonel rytter.'

'Stor. Ett sto med egna prestationer är för mej alltid mer intressant än ett sto utan.'

'Tyvärr inte så mycket som de förtjänar. Folk är för påverkade av stam och hingstarna.'

'Stor påverkan, blir tydligare vilken kvalitet som man förmodligen kan förvänta sig.'

'Ett sto med *** kan absolut vara mer värt att köpa från men inte övriga klasser.'

'Rätt stor. Men studier har också visat att det inte alltid är dem bästa stona.'

'Frågan är om ryttarna är lika angelägna. El det bara är dom som avlar som är.'

'Med rätt människor som köper så tror jag att priset blir desto högre på fölen.'

'Större för det talar om vad stoet åstadkommit i större grad än för elit.'

'Prestationsklass är inget genetiskt mått, det är ett fenotypiskt mått.'

'Ger en indikation i mentalitet och hållbarhet för sporten.'

'Som skrivit tidigare, i dessa tider är det svårt att veta.'

'Alt er opp til individet selv og ikke hvem som er moren.'

'Stor de är en försäkran om att hästen kommer bli bra.'

'Liten, du behöver upp på ELIT för riktig skillnad.'

'Säkert viss påverkan för den tävlingsintresserade.'

'Något högre men skulle betala under 50% extra.'

'Högre pris, mer säljbar till bättre ryttare.'

'Tror egentligen inte det är någon skillnad.'

'Ger högre chans att avkomman blir korrekt.'

'Viss påverkan om köparen satsar på sporten.'

'*** god, dom andra känns som man får lätt.'

'Samma sak där tyvärr mer än vad man tror.'

'Liten i ett internationellt perspektiv.'

'Mindre, säger ej så mkt om förärvning.'

'Ju fler stjärnor desto intressantare.'

'Bara *** ston påverkar priset uppåt.'

'Ingen, tävlingsmeriter är viktigare.'

'Viss påverkan om köparen är påläst.'

'det påvisar att mödernets presterar.'

'Lättare att sälja högre prisklass.'

'Det beror nog på köparens kunskap.'

'Stor påverkan vid kunskap om avel.'

'Tror inte det är så mkt skillnad.'

'Tveksam pga okunskap om innebörd.'

'Inte så mycket för hobbyryttare.'

'Mer påverkan än ELIT premierad.'
'Ingen om det bara är i ett led.'
'Tror de kan säljas något högre.'
'Ju bättre sto, ju bättre pris.'
'Viss påverkan för ston med 3*.'
'Bättre betalt för uppfödaren.'
'Absolut pv men inte så stor.'
'Borde vara stor påverkan.'
'Meriter drar upp priset.'
'Mindre påverkan än elit.'
'Något högre kanske.'
'Marginell påverkan.'
'Högre säljbarhet'
'En viss skillnad.'
'Genomtänkt avel.'
'En del tror jag.'
'Påverkar delvis.'
'Bevisat möderne.'
'Tyvärr för lite.'
'Det påverkar.'

Bilaga 7 – Svar i fritext från enkäten för köpare

Fråga nr.20. Finns det något du vill tillägga eller utveckla?

'Eftersom många ston med mycket prestation på både sig själva, syskon, avkommor och släktingar inte automatiskt lägga in i den svenska blup databasen om du som stoägare inte gör det så är både ELIT och prestations klass idag helt oviktigt bland kunderna.'

'Såklart kollar man på stoet vad hon lämnat och levererat själv. Men just ELIT premiering och prestationsstjärnorna under ***, känns bara som ett sätt för avelsförbundet hovra in pengar. Jag ser ju själv i resultat osv om stoet har presterat.'

'Med tanke på individers problem med ex ecvm och oestochondros etc så tror jag hållbarhet blir viktigt. Jag vill inte köpa ett föl eller unghäst från ett skadat sto och ser gärna att hingsten haft/har en längre karriär med hälsan i behåll.'

'Prestationsklass säger väldigt lite om den verkliga kapaciteten och förmågan. Klart att egna meriter på tävling hos mamman väger mycket, men om den har gått ett treårstest och inget mer säger det inte så mycket för oss köpare.'

'Det behövs mer information om prestationsklasserna, till både uppfödare och köpare. ELIT är enklare att förstå att det betyder att stoet är bland de bästa även om man inte vet exakt vad som krävs för att ett sto ska få ELIT.'

'Jag har precis köpt 3 unghästar, föl -4år det jag främst gått på är stostam, både direkta stolinjen och hela stostammen. På fölet gick jag mestadels på stammen och de andra 2 på just stostam och deras exteriör och rörelse.'

'Jag anser att SWBs krav för Elitston är för låg. Prestationsston som gjort något själva dvs tex hoppat 140 är intressant som möderne. Men ett sto som bara spottat ut ett par fina avkommor och blivit ELIT är obetydligt.'

'Jag tror tyvärr att priser trissas upp pga ovanstående när man kanske egentligen. Ska lägga mer fokus på psyke och hållbar utveckling. Är så många mer som köper häst för hobby än vad det är som köper för elitnivå.'

'Viktigt hur temperamentet är på mor och far, var och hur fölet är uppväxt, gärna att uppfödaren har god kunskap om grovfoder, tar de grovfoderanalys och gör foderstater, hovkvalitet på modern, benställning på fölet.'

'Att ridsporten på alla plan är en ekonomiklass sport, oavsett om man håller på med avel eller ridning. Desto mer pengar man har desto lättare har man att komma långt i sporten, tyvärr.'

'Beror mycket på vad man vill använda sin häst till. Men jag som tävlingsryttare tycker det är väldigt viktigt vad stoet gjort och jag betalar såklart efter vad hon gjort!.'

'Skulle kunna tänka mig att betala lite mer för ett föl där det kan få stanna kvar under uppväxten (mot inackorderingskostnad) för att säkerställa en bra uppväxt.'

'Även om stam och meriter spelar roll är det till sist hästen och dess personlighet och egenskaper som kommer avgöra. Detta blir viktigare ju äldre hästen är.'

'Anser att man borde se över prestationsklasser då 2* går att få för sto med diplom på unghästtest vilket inte säger något om hur hästen presterat i sporten.'

'Har själv ** avelssto med drömmen att få henne ELIT premierad någon dag. På jobbet har vi väldigt meriterande avelsston men som inte är ELIT...'

'Kvaliteten på stoets sids är något fler borde lära sig att det har stor påverkan i aveln. Man ska inte avla på ston av sämre kvalitet.'

'Jag tänker att det främst handlar om att det finns prestation/bevisad god nedärvning i flera generationer, inte bara ett enskilt sto.'

'Det verkar finnas en stor diskrepans mellan hur köpare och säljare värderar hästen och i slutändan är det marknaden som styr.'

'Roligt arbete! Hoppas jag kunnat underlätta med något trots min bristande erfarenhet i frågan! Lycka till framöver :)'

'Roligt examensarbete!'

'Intressant arbete'

'Ston behöver ha större krav på sig för ett ökat värde i aveln. Friröntgen och analys av mentalitet är önskvärt.'

'Påverkar inte priset så mkt då kvaliteten på svenska ston generellt är mkt lägre än tex KWPN, Holstein mm.'

'Det är så mycket annat som ska stämma in och då bli är denna variabeln inte så avgörande.'

'Viktigt att det inte finns för många mediokra ston som man avlar på av känslomässiga skäl.'

'Enkäten är för förenklad så det blir svårt att göra några analyser utöver "bra/dåligt".'

'Hästens mentalitet är oerhört viktig för mig. Går definitivt före flashiga gångarter.'

'Både ELIT ston och * ston kommer upp i ålder och ger långsamma avelsframsteg.'

'Bör finnas mer vikt på ridbarheten inom hoppningen- den är så viktig'

'Det påverkar en del om hästen ska användas för avel eller ridning.'

'Individens kvaliteter är alltid avgörande oavsett stam, pris mm.'

'Om jag är ute efter sto och senare ev. avel är klass viktigare.'

'Lyft fram stonas prestationer mer i alla möjliga sammanhang.'

'Jag är försiktig om det är embryo mamma som inte är snäll.'

'Jeg har i november kjøpt en sto født 16.06.23 swb.'

'Borde talas mer om det , finnas enklare system.'

'Individen " det klickar" betyder mest v köp.'

'Jag föredrar ELIT än prestation klassade.'

'Exteriören står inte i stamtavlan.'

'Mödernet är viktigare än hingsten.'